Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Žan Igrec

Socialnodelavni posegi in priložnosti za socialnodelovno prakso v obdobju poplav avgusta 2023 na območjih: Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče in Medno.

Diplomsko delo

Ljubljana, 2024

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Žan Igrec

Social work interventions and opportunities for social work practice during the August 2023 floods in the areas of: Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče and Medno.

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Irena Šumi

Somentorica: as. dr. Sara Pistotnik

Ljubljana, 2024

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem članom ekipe, ki so sodelovali pri raziskavi: Hitra cena potreb in storitev na poplavljenih območih na področjih, ki jih pokrivata CSD Moste-Polje in CSD Šiška.

Hvala mentorici in somentorici za njuno strokovno podporo in dragocene napotke.

Posebna hvala tudi mojemu partnerju Luki, ki mi je bil stalna podpora v celotnem procesu.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Žan Igrec
Naslov diplomske naloge: Socialnodelavni posegi in priložnosti za socialnodelovno prakso v obdobju poplav avgusta 2023 na območjih: Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče in Medno.
Mentor: doc. dr. Irena Šumi
Somentor: as. dr. Sara Pistotnik
Kraj: Ljubljana
Leto: 2024
Število strani: 72
Število prilog: 5

Povzetek: Poplave avgusta 2023 so imele obsežne posledice, tako materialne kot čustvene. Prizadeti so se znašli v težkem bivalnem, finančnem in socialnem položaju. Na pomoč jim je priskočilo več inštitucij, tako državnih kot organiziranih s strani prostovoljcev. Namen diplomskega dela je oceniti primernost odzivov na stisko, predvsem s strani centrov za socialno delo. V teoretičnem uvodu pišem o naravnih in drugih nesrečah, zakonodaji povezanimi z njimi in umeščenosti teorije socialnega dela v ta kontekst. Pri metodologiji se sklicujem na glavni vir, ki je bila raziskava z naslovom Hitra ocena potreb in storitev na poplavljenih območjih, ki jih pokrivata CSD Moste-Polje in CSD Šiška, ki smo jo na pobudo CSD Ljubljana izvedli študentje in zaposleni na FSD. V sklopu te raziskave smo izvedli 57 intervjujev z osebami, ki so jih prizadele poplave, kjer smo povpraševali po njihovih potrebah v času med in po poplavah ter v kolikšni meri in s čigave strani so prihajali odzivi nanje. Intervjuje te raziskave sem uporabil pri sekundarni analizi, kjer sem jih kodiral odprto in osno. Izkazalo se je, da so bili med najpomembnejšimi akterji gasilci, občina, družina in sosedje, prostovoljci ter centri za socialno delo. Glavne potrebe prizadetih so bile evakuacija, sanacija, zagotavljanje življenjskih potrebščin in nadomestnega bivanja ter psihosocialna in finančna pomoč. Centri za socialno delo so po poplavah igrali pomembno vlogo pri zagotavljanju finančne podpore, strokovne delavke so prebivalce tudi osebno obiskovale na terenu ter jim pomagale z izpolnjevanjem vlog. Nad delovanjem centrom so respondenti bili večinoma zadovoljni. Moji predlogi so boljša koordinacija zadolžitev centrov za socialno delo med občinami, fokus na kontinuirani podpori socialnih delavk na terenu, trajnostnem pristopu ter skupnostnem socialnem delu.

Ključne besede: poplave, centri za socialno delo (CSD), krizni odziv, hitra ocena potreb in storitev (HOPS), socialno delo v izrednih razmerah.

Title of the thesis: Social work interventions and opportunities for social work practice during the August 2023 floods in the areas of: Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče and Medno.

Abstract: The floods of August 2023 had extensive consequences, both material and emotional. Those affected found themselves in difficult living, financial, and social situations. Several institutions, both state-run and organized by volunteers, came to their aid. The aim of this thesis is to assess the adequacy of responses to the distress, particularly from social work centers. The theoretical introduction discusses natural and other disasters, relevant legislation, and the integration of social work theory into this context. In the methodology section, the main source cited is a study titled "Rapid Assessment of Needs and Services in Flooded Areas," conducted by the Moste-Polje and Šiška Centers for Social Work, initiated by the Ljubljana Center for Social Work, involving students and staff from the Faculty of Social Work. As part of this study, 57 interviews were conducted with individuals affected by the floods. Participants were asked about their needs during and after the floods, and the extent and source of responses they received. These interviews were used in a secondary analysis, where responses were coded open-endedly and categorically. The findings highlighted firefighters, the municipality, family and neighbors, volunteers, and social work centers as key actors. Primary needs identified among the affected included evacuation, cleanup, provision of essentials and temporary housing, as well as psychosocial and financial assistance. Social work centers played a crucial role post-flood by providing financial support and personal visits to residents in need, assisting them with paperwork. Respondents generally expressed satisfaction with the centers' efforts. My recommendations include improved coordination of responsibilities between social work centers across municipalities, a focus on continuous support of social workers in the field, a sustainable approach, and community-based social work.

Keywords: floods, social work centers (SWC), crisis response, rapid needs assessment, disaster social work

KAZALO

1 TEORETIČNI UVOD 13

1.1 NESREČE, KATASTROFE IN IZREDNE RAZMERE 13

1.1.1 Definicija in klasifikacija dogodka kot nesreča/katastrofa 14

1.1.2 Odziv na naravne nesreče, katastrofe in izredne razmere 16

1.1.3 Poplave 17

1.1.4 Zakonodaja, povezana z nesrečami ali izrednimi razmerami v Sloveniji 19

1.1.5 Zakonodaja, povezana s poplavami 20

1.2 SOCIALNO DELO V IZREDNIH RAZMERAH 21

1.2.1 Ranljivost in odpornost kot koncepta odziva na izredne razmere 23

1.2.2 Skupnostno socialno delo 24

1.2.3 Socialno delo kot preventiva 26

1.2.4 Socialno delo kot koordinator in povezovalec organizacij med seboj ter s skupnostjo 27

1.2.5 Položaj socialnega dela v izrednih razmerah v Sloveniji 27

1.2.6 Center za socialno delo 28

2 PROBLEM 30

3 METODOLOGIJA 32

3.1 VRSTA RAZISKAVE 32

3.2 TEME RAZISKOVANJA 32

3.3 MERSKI INSTRUMENT 32

3.4 POPULACIJA IN VZOREC 33

3.5 ZBIRANJE PODATKOV 33

3.6 OBDELAVA IN ANALIZA GRADIVA 34

4 REZULTATI 35

5 RAZPRAVA 43

6 POVZETEK UGOTOVITEV IN PREDLOGI 52
7 UPORABLJENA LITERATURA 54
8 PRILOGE 64
8.1 OSNO KODIRANJE 64
8.2 SEZNAM INTERVJUJEV 68
8.3 VODILO ZA INTERVJU RAZISKAVE HOPS – POPLAVE 2023 70
8.4 TERENSKI IZSLEDKI IN ZAZNAMKI RAZISKAVE HOPS – POPLAVE 2023 71
8.5 SOGLASJE (OBRAZEC) 72

Slika 1. 1: Celostno upravljanje s tveganji (Mikoš, 2010, str. 256) 23

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 NESREČE, KATASTROFE IN IZREDNE RAZMERE

Pred približno štiridesetimi leti sta paleontologa David M. Raup in J. John Sepkoski identificirala pet dogodkov množičnih izumrtij: (1) kredno-terciarno izumrtje, (2) trias-jursko izumrtje, (3) permijsko-triasno izumrtje, (4) devonsko izumrtje in (5) ordovicijsko-silursko izumrtje. Med njimi je najbolj poznano zadnje, ki ga poznamo zaradi izumrtja populacije dinozavrov (Raup in Sepkoski, 1982, str. 1501-1503). Da bi bolje spoznali okoliščine te naravne katastrofe, se moramo vrniti približno 66 milijonov let nazaj v čas, ko so bile tedaj živeče vrste priče enemu od najzgodnejših masovnih izumrtij. Takrat je asteroid, ki smo ga imenovali Chicxulb, premera okrog 10 km zadel zemljo na območju, ki ga danes poznamo kot Mehiški zaliv. V skladu s fosilno evidenco je asteroid, katerega krater še danes krasi površje našega planeta, po trku za seboj pustil opustošenje, ki je pomenilo konec za večino takrat živečih organizmov (Chiarenza idr., 2020, str. 17084).

Če se vrnemo v naš čas, ugotovimo, da se v zadnjih desetletjih soočamo z velikimi stiskami, povezanimi z naravnimi in drugimi katastrofami. Gril in Šeme (2021, str. 201-202) to v svojem delu povzameta, ko zapišeta, da so naravne katastrofe v 21. stoletju vse bolj pogoste, za seboj pa običajno, največkrat nepričakovano, pustijo posledice velikih razsežnosti.

Pred kratkim smo bili priče pandemiji covida-19, ki je za seboj pustila socialne posledice na globalni ravni. Še bolj nedavne so poplave v Evropi avgusta 2023, ki so pokazale, kako pomembna sta hiter odziv in okrevanje po katastrofi. V zadnjih letih poslušamo novice o spopadu v Ukrajini, v zadnjih mesecih pa vedno več o palestinsko-izraelski vojni, kar osvetli še eno od oblik katastrof, ki smo jim bili skozi zgodovino izpostavljeni. Zadnje spomnijo na tehnološke napredke in s tem povezano uničujočo namerno škodo, ki nastane, in na tehnološke nesreče.

V poročilu UNDRR (UNDRR in CRED, 2020) beležijo strm porast takih dogodkov med letoma 2000 in 2019. Vključili so raziskavo, ki je v tem časovnem razponu upoštevala statistiko nesreč, v katerih je umrlo deset ali več ljudi, kjer je bilo sto ali več prizadetih in kjer je bilo razglašeno stanje izrednih razmer ali izdana prošnja za mednarodno pomoč. Po teh kriterijih se je izkazalo, da se je v dvajset letih skupaj zabeležilo kar 7.348 večjih katastrofičnih dogodkov, pri čemer je ugasnilo

1,23 milijona življenj (v povprečju vsaj 60.000 življenj letno). Posledice je občutilo kar 4,2 milijarde ljudi (nekateri večkrat ob ponovitvah nesreč); povzročena je bila skoraj tri trilijone dolarjev velika ekonomska luknja. Kar 49 % teh dogodkov lahko pripišemo hidrološkim nesrečam (poplave 44 % in plazovi 5 %), 34 % je bilo meteoroloških (nevihte 28 %, ekstremne temperature 6 %), 8 % klimatoloških (suše 5 %, gozdni požari 3 %) in 9 % geofizikalnih (potresi, vključno s cunamiji in vulkansko dejavnostjo). Vse to Lyu, Zhang in Carroll (2023, str. 4) kategorizirajo kot *naravne nesreče*, ki jim dodajo še kategoriji nesreč človeškega izvora in tistih, ki so součinkovanje obeh.

Glede nesreč človeškega izvora hitro ugotovimo, da so te znatno manj pogoste od naravnih[1], a so kljub temu na globalni ravni odtehtale kar 9 milijard ameriških dolarjev ekonomskih izgub v letu 2022 (125 milijard so doprinesle naravne nesreče). Sicer to ne vključuje vojn in drugih namerno povzročenih nesreč, ampak le večje požare, eksplozije, letalske in vesoljske nesreče, nesreče prevoznikov, železniške nesreče, rudarske in prometne nesreče ter terorizem (Swiss Re, 2022).

Posledic vseh teh dogodkov ne moremo ovrednotiti le v materialni obliki ali kot škodo v fizičnem okolju, temveč jih razumemo tudi v luči psihosocialnih posledic, ki prizadenejo preživele posameznike in skupine ljudi. Ti v reakciji na nesrečo ali katastrofo v skrajnih primerih zapustijo prizadeta območja (Gri in Šeme, 2021, str. 201-202). Gre za krizne situacije, ki prizadenejo več kot le eno gospodinjstvo ali posameznika, sprožijo množične migracije in druga dogajanja, ki prizadenejo celotne skupnosti (Zakour, 1996, str. 7-10). Kot primer lahko navedemo leto 2018, ko je bilo zaradi podnebnih katastrof razseljenih 16 milijonov oseb (Gril in Šeme, 2021, str. 202).

1.1.1 Definicija in klasifikacija dogodka kot nesreča/katastrofa

Beseda nesreča (ang. *disaster*) je v angleščino v 16. stoletju prišla iz italijanske besede 'disastro', dobesedno negativno stanje/obnašanje zvezd, ki je takrat v povezavi z astrologijo pomenilo nenaklonjeno zvezdo, v prenesenem pomenu dogodek nesreče (Etymology dictionary, 2021). Prva sistematična študija nesreč je bila disertacija Samuela Princea leta 1920 na temo eksplozije v

[1] Pomembno je poudariti, da številne tako imenovane naravne nesreče, vključno s poplavami, pogosto izhajajo iz človeških dejavnosti. Podnebne spremembe, ki jih Waldman (2018, str.1) označi za znanstveno potrjen pojav človeškega izvora, lahko zameglijo mejo med človeško povzročenimi in naravnimi nesrečami. UNU-EHS (2024) kot primer navaja orkan Ida, ki je leta 2021 prizadel obalo New Yorka. Njegova moč je bila pogojena z višjimi temperaturami morja, kar je posledica tudi človeško povzročenih podnebnih sprememb.

Halifaxu. Desetletje kasneje je Lowell Carr podal enega izmed prvih sodobnih opisov nesreč kot pojavov, zakoreninjenih v družbenih spremembah, in poudaril potrebo po poznavanju vsebine, definicij in zaporedij nesreč (Perry, 2017, str. 3). Prve študije, objavljene na to temo, so bile najbližje sodobni sociologiji, saj so se jim posvečali predvsem sociologi, ki jih je zanimal zlasti nemuden učinek nesreč na manjše skupnosti. Kmalu so te študije vključile še raziskave o lajšanju posledic, preprečevanju, okrevanju ter rekonstrukciji, čemur so se proti koncu leta 1960 pridružili še geografi (Zakour, 1996, str. 14). V osemdesetih letih se začneta s to tematiko ukvarjati tudi psihiatrija in psihologija s fokusom na kolektivnem stresu: s katastrofami se začne povezovati tudi posttravmatska stresna motnja, ki jo ljudje doživijo ob nesrečah (Susman, O'keeffe in Wisner, 1983, str. 263-265). Temu spoznanju je sledilo umeščanje pojavov v socialno okolje, npr. v Mileti (1999, str. 3), s čimer je bil utemeljen prehod od pozornosti na zgolj fizične posledice v prostoru k pojmovanju, ki učinke nesreč in katastrof umešča tudi v človekovo delovanje in njegovo ranljivost (Perry, 2017, str. 14). V istem času se je pridružilo tudi socialno delo, ki se je ukvarjalo predvsem s psihološkim učinkom nesreč in katastrof na ljudi, z razvojem intervencij in medorganizacijskim sodelovanjem s poudarkom na pripravljenosti, odzivu in okrevanju, oblikovanju hitrih odzivov in raziskovanju na področjih prostovoljstva in ranljivosti populacije (Zakour, 1997, str. 14).

Danes Urad združenih narodov (UNDRR, b.d.a) nesrečo ali katastrofo opredeljuje kot »… resno motnjo v delovanju skupnosti ali družbe na katerikoli ravni zaradi nevarnih dogodkov, ki so v interakciji s pogoji izpostavljenosti, ranljivosti in zmogljivosti ter povzročijo eno ali več naslednjih posledic: človeške, materialne, gospodarske in okoljske izgube in učinke.« Pri tem poudarjajo, da se kot sopomenko pogosto uporabi tudi besedno zvezo 'izredne razmere', za katere pa ni nujno, da povzročijo resnejše motnje v delovanju skupnosti ali družbe. Podobno o nesrečah in katastrofah piše portal EM-DAT (2023), ki poleg definicij navaja tudi kriterije, po katerih se dogodek poimenuje kot nesreča: (1) umre vsaj deset ali več ljudi, (2) 100 ali več ljudi občuti posledice, (3) izda se prošnja za mednarodno pomoč, in (4) razglašeno je stanje izrednih razmer.

Unicef (2020) dogodek pojmuje kot katastrofo, kadar so hkrati izpolnjeni naslednji kriteriji: (1) Ljudje morajo živeti na tveganih mestih, na primer v bližini aktivnega vulkana, na pobočjih z nevarnostjo zemeljskih plazov ali v bližini deročih rek, ki se lahko razlijejo, (2) mora se zgoditi izreden pojav bodisi naraven bodisi povzročen s strani človeka in (3) pojav mora povzročiti veliko škode.

Vidimo torej, da obstaja več definicij klasifikacij, kar je spodbudilo Perryja (2017, str. 29-30), ki pravi, da razprava o definicijah zahteva prepoznavo soglasja med različnimi raziskovalci v različnih časih, kar pa je izziv, saj so soglasja izrečena subjektivno, s čimer je oblikovanje enotne definicije nemogoče. Definicije so se venomer spreminjale, vendar so postajale vse bolj celostne in vključujoče, od zgodnjega razumevanja neodvisnih, škodljivih, nekontroliranih dejavnikov do razumevanja, ki se vedno bolj osredotoča na človeško, družbeno noto kot ključno dimenzijo, ki se pojavi v vseh takih dogodkih.
Definicija nesreče je torej lahko tako določena enotno le v najširšem smislu: vedno gre za dogodek, povzročen naravno ali s strani človeka, ki negativno učinkuje na življenje, industrijo, lastnino in za seboj pusti ponekod trajne spremembe na različnih področjih življenja (Eshghi in Larson, 2008, str. 62-63).

1.1.2 Odziv na naravne nesreče, katastrofe in izredne razmere

»Preventiva je boljša od kurative,« pravi Gams (2010, str. 212), ki se nato naveže na pomanjkanje preventivnih ukrepov pri nas in v tujini. Za obvladovanje so nam na voljo različna sredstva, ki pa jih običajno ne porabljamo preventivno, temveč večinoma za odpravo posledic (Komac in Zorn, 2007, str. 263), čeprav je preventiva navadno cenejša od kurative (Gams, 2010, str. 211).

Ljudje se na nesreče pogosto odzovemo neprimerno. Tisti brez izkušenj so manj pripravljeni kot tisti, ki so tovrstno nesrečo že doživeli. Pri tem ne pomaga razširjeno mišljenje, da lahko s sodobnimi tehnologijami popolnoma obvladamo naravo, da se tako nimamo česa bati (Komac, Zorn in Ciglič, 2011, str. 12-15). Značilno je, da ob nastopu nesreče ljudi pestijo pomanjkanje časa, pritisk k hitremu ukrepanju, omejene ali napačne informacije, težavno ugotavljanje prioritet in potreba po usklajevanju prekrivajočih se prostorov oblasti in odgovornosti (Alexander, 2000, str. 165). K temu lahko prištejemo še stres kot posledico naštetih razmer (Komac, Zorn in Ciglič, 2011, str. 12-15). Z njim se pogosto srečujejo majhne skupine, ki morajo sprejeti odgovornost za odločitve, ki so težke in sprejete v naglici, vedno usmerjene proti cilju: »… ugotoviti vse vire nevarnosti, vire in organizacijske zmožnosti, zagotoviti upravljanje in koordinacijo v času trajanja nesreče, ter hitra obnova oziroma vzpostavitev normalnih razmer, kakršne so bile pred nesrečo« (Kus, 2010, str. 327).

V nevarnosti ljudje občutijo potrebo po varnosti, ki je navadno po definiciji skrb države, saj je varnost državljanov njihova pravica in eden od smislov države (Zwęgliński, 2015, str. 145-147). Kljub temu v zadnjih letih zaznamo čedalje večje prelaganje te odgovornosti za preventivo in sanacijo škode na posameznika, ki brez ustrezne podpore in usmerjanja temu ne more biti kos, zato je pri obvladovanju izrednih razmer in njihovih posledic še vedno pomembna vloga države (Komac, Zorn in Ciglič, 2011, str. 15).

Države se srečujejo tako z obvladljivimi kot neobvladljivimi nevarnostmi, pri čemer tudi same uživajo podporo pri obvladovanju omenjenih nevarnosti s strani mednarodnih organizacij, ki so kot posledica globalizacije vzniknile zato, da bi na mednarodni ravni ponujale okvirje in mehanizme za boljšo regulacijo in obvladanje izzivov držav članic, med drugim tudi v času izrednih razmer (Zwęgliński, 2015, str. 145-147). S takim namenom je bil na ravni Evropske Unije (EU) oktobra 2001 ustanovljen Evropski mehanizem za civilno zaščito, ki si s svojim delovanjem prizadeva povečati sodelovanje med državami članicami, vse z namenom izboljšanja preprečevanja, pripravljenosti in odziva na nesreče in izredne razmere (European Commission, b.d.).

1.1.3 Poplave

Osrednja tema te naloge so socialnodelovni posegi med poplavami in po njih v letu 2023 v Sloveniji. Poplave so med najpogostejšimi naravnimi nesrečami; Liu, Shi in Fang (2022, str. 2602) dodajo, da bo grožnja poplav zaradi globalnega segrevanja, dvigovanja morske gladine in katastrofalnih vremenskih pojavov verjetno naraščala.

La Niña je geološki fenomen, ki je na eni strani zaslužen za nadpovprečne količine padavin, še posebej v državah, kot so Pakistan, Nigerija, Brazilija, ter na drugi strani za rekordne sušne razmere v Somaliji, Etiopiji in Keniji (IDMC, 2023, str. 18-22). O tem piše tudi Tabari (2020), ki kot poglaviten razlog za intenziviranje hidrološkega cikla krivi globalno segrevanje in posledično povečano stopnjo koncentracije vlage v ozračju, ki se z vsako stopinjo segrevanja ozračja v povprečju poviša od 6 do 7 %. S tem ocenjuje, da bodo taki in temu podobni pojavi vse pogostejši in intenzivnejši.

V zadnjih tridesetih letih so po podatkih Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti 2023-2027 poplavni dogodki v Sloveniji povzročili za približno 2150 milijonov evrov škode (brez DDV)

(Vlada Republike Slovenije, 2023). O poplavah govorimo takrat, kadar voda preseže običajne količinske vrednosti in s tem preide čez postavljene ali pričakovane fizične meje na površine, ki so običajno suhe IFRC (2024). Natančneje so te opredeljene na tri načine: (1) normalen hiter dvig vodne gladine v vodotoku od najvišje točke do upada, ki je počasnejši od naraščanja; (2) relativno visok pretok ali vodostaj; (3) dvig gladine kot posledica plimovanja. Tu je vredno dodati, da so poplave nekaj, kar kot katastrofo dojemamo ljudje, saj v naravi načeloma poplav ni, obstajajo le različno visoka vodna stanja, ki so del naravnih procesov. Na poplavo naletimo le takrat, kadar človeku povzroči škodo na materialnem in nematerialnem premoženju, s čimer običajno onemogoči rabo nekega prostora ali površine na način, kot je bil običajen pred nastankom poplave (Brenčič, 2024a).

Poznamo tudi različne vrste poplav, ki jih Komac, Natek in Zorn (2008, str. 15-19) opredelijo kot:

(1) Hudourniške: te v Sloveniji ogrožajo 237.000 ha zemljišč ali 12 % celotnega slovenskega ozemlja. So kratkotrajne, silovite, pogosto posledica močnejših padavin.

(2) Nižinske poplave: običajno poplavljajo ob spodnjih tokovih večjih rek, kot so Dravinja, Krka, Sava na Brežiškem polju in ob spodnjem toku Sotle.

(3) Poplave na kraških poljih: te nastanejo kot posledica dviga podtalnice. Običajno so redne, voda tam ostane več dni ali tednov, nato počasi odteče. Značilne za Grosupeljsko-Radensko polje, Dobrepolje, Ribniško-Kočevsko polje, Globodol, Planinsko polje, Cerkniško polje in Loško polje ter Ljubljansko barje.

(4) Morske poplave: nastanejo kot rezultat kombinacije nizkega zračnega pritiska in visoke plime. Kažejo se kot dvig gladine, ki lahko poplavi obmorska mesta.

(5) Mestne poplave: nastanejo kot posledica velikih deževij, kadar voda ne odteka dovolj hitro z mestnih površin. Veljajo za povzročene po človeku, saj je zanje pogosto kriva neustrezna vodovodna infrastruktura.

V Sloveniji so poplave pogost naravni pojav. V zadnjem desetletju jim lahko pripišemo kar 15 % vse nastale škode zaradi naravnih nesreč (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, b.d.).

Triglav Čekada idr. (2010, str. 157) jih opredelijo celo kot najpogostejši pojav, ki nas ogroža, in hkrati dodajo, da bi lahko vsaj nekatere omilili že z učinkovito preventivo.

1.1.4 Zakonodaja, povezana z nesrečami ali izrednimi razmerami v Sloveniji

Pri nas sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enoten in celovit sistem zagotavljajo samoupravne lokalne skupnosti, občine, najprej pa država s svojo zakonodajo. Na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (2006) je država odgovorna za načrtovanje, organiziranje, izvajanje, nadzor in financiranje ukrepov in dejavnosti za varstvo pred naravnimi ter drugimi nesrečami. S svojo aktivno vlogo v mednarodnih organizacijah, z obveščanjem o nevarnostih in posledicah naravnih in drugih nesreč zagotavlja sistem varstva ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine. S tem zmanjšuje število nesreč ter si prizadeva za preprečevanje in zmanjšanje žrtev ter drugih posledic, med drugim pa je odgovorna tudi za izobraževanje in usposabljanje, zaščito, reševanje in pomoč.

K Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN) lahko na področju zakonodaje Uprave za zaščito in reševanje (GOV.SI, 2024a) dodamo še:

- Zakon o gasilstvu (Zgas),
- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU),
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (ZOPNN),
- Zakon o Rdečem križu Slovenije (ZRKS) in
- Zakon o varstvu pred požarom (ZVPoz).

Pri tem bi bilo smiselno upoštevati še Zakon o ohranjanju narave (ZON), Zakon o vodah (ZV-1), Zakon o materialni dolžnosti (ZMatD) in Zakon o obrambi (Zobr) kot tiste zakone, ki natančneje obravnavajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Poleg zakonov pa področje dodatno urejajo še uredbe, med katerimi je ključnega pomena Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (2012), ki natančneje ureja nosilce načrtovanja, vsebino in merila za izdelavo in način izdelave načrtov reševanja v primerih naravnih in drugih nesreč, vključno s tistimi, ki se zgodijo izven meja Republike Slovenije, a jo hkrati ogrožajo.

Na podlagi prej omenjene Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja so bili oblikovani konkretni načrti zaščite in reševanja, kot je na primer Državni načrt zaščite in reševanja

ob poplavah, v katerem je podrobneje opredeljeno kdo, kdaj in kako se odzove, kadar potreba po odzivu nastopi (Vlada Republike Slovenije, 2019).

1.1.5 Zakonodaja, povezana s poplavami

Varstvo pred škodljivim delovanjem voda in izvajanje ukrepov v povezavi z uravnavanjem ogroženosti pred škodljivim delovanjem voda in odpravljanjem posledic takega delovanja v Sloveniji natančneje ureja Zakon o vodah (2002, čl. 2). Isti zakon tudi opredeljuje posege v vode, vodna in priobalna ter druga zemljišča. V 5. členu zakon natančneje opredeli, da je take posege potrebno »programirati, načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanja voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda [...].«

Takšno varstvo isti zakon opredeljuje v 82. členu, kjer varstvo pred škodljivim delovanjem voda opredeli kot varstvo pred:

- poplavami,
- površinsko, globinsko in bočno erozijo celinskih voda,
- erozijo morja,
- zemeljskimi in hribinskimi plazovi,
- delovanjem snežnih plazov,
- ledom na celinskih vodah.

Tako sistematično preprečevanje naravnih nesreč je ključnega pomena za varnost in stabilnost skupnosti. V ta namen se izvajajo ukrepi, ki temeljijo na identifikaciji ogroženih območij, ki so izpostavljena različnim nevarnostim, med katerimi so poplave, erozija celinskih voda in morja ter zemeljski ali hribinski plazovi in snežni plazovi (Zakon o vodah, 2002, čl. 82).

V Sloveniji so poplave pogostejše od potresov, prizadenejo tako urbana kot ruralna področja. Zato je gradbena zakonodaja prilagojena, da ocenjuje ustreznost posameznih objektov, zgrajenih na območjih, ki so ogrožena zaradi poplav, in ustreznost samih območij. Na splošno je tveganje za poplave manjše, če objekte gradimo izven območij njihovega potencialnega dosega (Mikoš, 2010, str. 258).

Poleg tega je pomembno upoštevati Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti, ki določa številne negradbene in gradbene protipoplavne ukrepe. Ta načrt, ki pokriva obdobje od leta 2023 do 2027,

naslavlja poplavno ogroženost na 86 identificiranih poplavnih območjih v Sloveniji s ciljem zmanjšanja škodljivih vplivov voda (Vlada Republike Slovenije, 2023).

1.2 SOCIALNO DELO V IZREDNIH RAZMERAH

Ob naraščajoči pojavnosti naravnih nesreč postaja odziv nanje izredno pomemben. To poudarijo tudi Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek (2010, str. 352-355) v svojem delu, kjer so proučevali potrebe po socialnih storitvah v primeru naravnih in drugih nesreč na območju mestne občine Ljubljana. Opozorili so, da je kontinuirana oblika podpore in pomoči skupnostim, ki jih prizadenejo naravne nesreče, ključnega pomena za ohranjanje pozitivnega razvoja in okrevanja po dogodku. Dodds in Nuehring (1996, str. 44-47) dodata, da mora biti fokus vedno na individualnih in kolektivnih akcijah, ki tudi v času, ko ni nobenega dogodka na obzorju, prispevajo k stalni pripravljenosti in oblikovanju strategij za prihodnje odzive, pri čemer je ključna nenehna osredotočenost na medorganizacijsko sodelovanje. Potencial za naslavljanje opisanih težav se nahaja prav v socialnem delu, ki lahko ponudi alternativno perspektivo v pogledu na nesreče in izredne razmere skozi očala vrednot in socialnodelovne perspektive. Pri tem lahko socialno delo pomaga pri podpori razvijajočim se sistemom intervencij in odzivov v povezavi z izrednimi razmerami (Bauwens in Naturale, 2017, str. 99).

Socialno delo je kot stroka skozi zgodovino svojega obstoja razvilo mnogo orodij in veščin, s katerimi lahko v primeru nesreč in izrednih razmer posameznikom ter skupnostim nudi podporo. To je tudi del misije socialnega dela, ki v povezavi z izrednimi razmerami vključuje pet področij socialnega dela v izrednih razmerah (Zakour, 1996, str. 10):

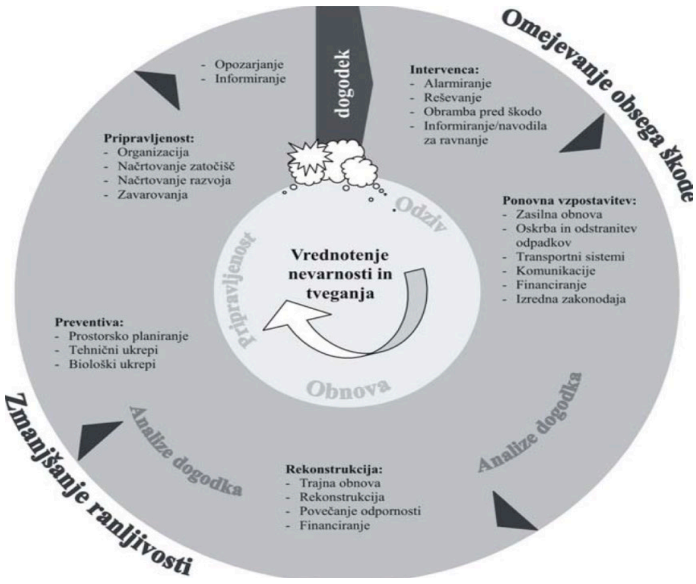
1. Zagotavljanje sredstev za prikrajšane in ranljive populacije.
2. Preprečevanje resnejših zdravstvenih in duševnih posledic.
3. Povezovanje posameznikov in sistemov virov.
4. Povezovanje različnih sistemov virov med sabo.
5. Spreminjanje mikro in makro sistemov z namenom izboljšanja uporabnikovega življenja.

Kot takšno vidi vlogo socialnega dela tudi Dominelli (2015), ki v svojem delu poudarja, da imajo socialni delavci in delavke veliko za ponuditi v času nesreč in izrednih razmer. Meni, da bi moralo

socialno delo kot stroka biti bolj integrirano v humanitarni okvir, saj poseduje profesionalno odgovornost zagotavljanja boljših življenjskih pogojev.

Kljub temu se socialno delo znajde v vrzeli izključenosti iz formalnih sistemov reševanja in zaščite, kar zmanjšuje njegovo potencialno učinkovitost, ki bi jo lahko prispevalo s svojim delovanjem (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 352). Nesreča ne pozna diskriminacije; prizadene lahko vsakogar in vsako skupnost, včasih kot strela z jasnega. Zaradi tega postane hitrost odziva organizacij in skupin, ki nudijo pomoč in podporo pri premagovanju posledic, nepogrešljiva. Kljub najboljšim nameram se včasih zgodi, da je odziv nekonsistenten in kaotičen zaradi zmede, ki spremlja take dogodke. Ta zmeda lahko privede do neenakomerne porazdelitve pomoči, kar še bolj ogroža že tako ranljive skupine ljudi, ki potrebujejo dodatno pozornost (Soliman in Rogge, 2002, str. 1-2). Socialno delo se nenehno srečuje s takšnimi nepredvidljivimi okoliščinami. S svojim večdimenzionalnim pristopom k izrednim razmeram izboljšuje kakovost življenja skupnosti, skupin in posameznikov znotraj mreže kulturnih, ekonomskih, socialnih in ekoloških dejavnikov (Zidar, Urek, Lamovšek, Rode in Škerjanec, 2010, str. 281).

V zadnjih letih zasledimo nova spoznanja na področju obravnavanja izrednih razmer, ki jih povzročijo naravne in druge nesreče, kar je privedlo do novih regulacij in dojemanja razmer. Opazen je premik od tradicionalnega pristopa varstva pred naravnimi nesrečami, kot je obramba pred poplavami, k interdisciplinarnemu pristopu. Nov pristop temelji na spoznanju, da se ne moremo vedno ubraniti vseh nesreč. Zato je pozornost treba usmeriti v upravljanje s posledicami, kar pomeni celostno obravnavo od obdobja pred nastankom nesreče do obdobja po nesreči. Ta premik je jasno opazen tudi v modelih, ki prikazujejo faze celostnega pristopa upravljanja s tveganji. S sodobnim pristopom so v te faze vključene tudi boljša pripravljenost v izrednih razmerah, krizno upravljanje in koncept odpornosti (Mikoš, 2010, str. 255-256).

Slika 1. 1: Celostno upravljanje s tveganji (Mikoš, 2010, str. 256)

V osrednjem delu sheme so navedene faze pripravljenosti, odziva in obnove, ki jih Gril in Šeme (2021, str. 210-212) identificirata tudi na področju socialnega dela v izrednih razmerah. V svojem delu opredeljujeta tri faze odziva na izredne razmere, v katerih bi prisotnost socialnega dela morala biti nepogrešljiva: (1) faza načrtovanja pripravljenosti na izredne razmere, (2) faza odziva na izredne razmere in (3) faza okrevanja po izrednih razmerah. Podobno faze opredelijo tudi Sim, He in Dominelli (2021, str. 5-17), ki tem dodajo še fazo zmanjševanja tveganj (ang. *mitigation phase*). Ti avtorji ugotavljajo, da je socialno delo večinoma povezano s fazo okrevanja po izrednih razmerah, pri čemer je vloga socialnih delavcev kot zagovornikov, izobraževalcev in raziskovalcev pogosto prezrta. Rogge (2003) vključuje njihovo delo tudi v faze pred in med nesrečami, vendar Sim, He in Dominelli (2021, str. 5-17) ocenjujejo, da se socialno delo ter vloga strokovnjakov s področja kljub temu večinoma ne izkoristi do svojega potenciala. Gillespie in Danso (2010, str. XI) nadaljujeta, da je socialno delo v tem smislu prej reaktivno kot proaktivno, saj se običajno odzove na izredne razmere, ko je že prepozno. Opozarjata tudi na počasi manjšajočo se vrzel v literaturi, povezani z izrednimi razmerami, kjer je bilo socialno delo doslej minimalno zastopano.

1.2.1 Ranljivost in odpornost kot koncepta odziva na izredne razmere

V svojem delovanju se stroka socialnega dela osredotoča predvsem na ranljivost posameznikov in skupin, ki so v času nesreč izpostavljeni večjemu tveganju (Zakour, 1996, str. 10). UNDRR (b.d.b)

vidi ranljivost kot eno od dimenzij nesreč in izrednih razmer, ki nastane kot rezultat prepletanja ekonomskih, socialnih, kulturnih, institucionalnih, političnih in psiholoških dejavnikov, ki definirajo okolje in okoliščine, v katerih živijo prizadeti ljudje. Gril in Šeme (2021, str. 206) ranljivost kot ključni koncept omenita v kombinaciji z odpornostjo, kjer se ranljivost nanaša na stopnjo izpostavljenosti posameznika ali skupnosti tveganjem, kadar pride do izrednih okoliščin, nesreč in katastrof. Avtorici podobno kot UNDRR navajata, da vsak posameznik in vsaka skupnost razpolagata z določenimi viri, ki so odvisni od številnih socioekonomskih dejavnikov (socialno-ekonomski status, stopnja tveganja revščine, socialna izoliranost itn.). Kombinacija teh dejavnikov znatno vpliva na možnosti obvladovanja katastrofičnih posledic ali t. i. *odpornost*. Skupnosti in posamezniki, ki jim dejavniki niso naklonjeni, bodo posledično bolj ranljivi (starostniki, pripadniki manjšinskih skupnosti in druge marginalizirane skupine) v smislu težjega in dolgotrajnejšega procesa prilagajanja na katastrofične spremembe v okolju. Gillespie (2010, str. 9) prepoznava ranljivost kot kompleksen pojem, saj statistična podobnost dveh ali več skupnosti ne pomeni nujno, da si bodo te skozi prizmo ranljivosti in odziva na nek nevaren dogodek enakovredne.

Podobno je z odpornostjo, ki jo Nikku (2015, str. 602-605) vidi kot zmožnost posameznikov, skupnosti in sistemov, da se soočijo z nesrečami in opomorejo po njihovih posledicah. To pomeni sodelovanje s skupnostmi in zagotavljanje potrebne podpore pri obnovi fizične infrastrukture, a še bolj pomembno je ponovno vzpostavljanje socialnih mrež in psihološke blaginje . Ključno pri tem je opolnomočenje skupnosti, da postanejo aktivne v procesu okrevanja. Gril in Šeme (2021, str. 208-210) to dopolnita s konceptoma individualne in družinske odpornosti. V vseh primerih je osrednja želja izgradnja odpornosti socialnega sistema, ki se osredotoča na trajnostni razvoj. Cilj je, da so se skupnosti skupaj z individualnimi člani sposobne same učinkovito odzivati na posledice naravnih in drugih nesreč, da izkoristijo lastne vire in moč ter ustvarijo vzdržljivo okolje.

1.2.2 Skupnostno socialno delo

Uporabo lokalnega znanja in virov za ustvarjanje iniciativ, ki naslavljajo oblikovanje načrtov in načinov obvladovanja izrednih razmer, pri čemer prepoznamo tveganja v skupnosti, dosežemo zmanjšano ranljivost pripadnikov ter povečano odpornost (Gillespie 2010, str. 11-12), lahko poimenujemo skupnostno socialno delo. Gre za koncept intervencije s posameznikom, skupino ali organizacijo, v katerem so tej vključeni v akcije, ki naslavljajo socialne probleme (Miloševič

Arnold in Poštrak, 2003, str. 108). S fokusom na skupnem življenjskem okolju in vsakodnevnih težavah namesto na širši sistemski problematiki, kot je na primer revščina, socialno delo v skupnosti usmerja svojo pozornost na lokalne izzive. Tu posameznik ni več zgolj individuum, temveč se dojema kot nepogrešljiv del skupnosti, kot aktivni udeleženec, ki svojo vlogo izraža skozi interakcije, odnose in povezave z drugimi. Te vezi oblikujejo naš vsakdanji svet in posameznika postavljajo v mrežo odnosov, ki ne le izboljša njegovo življenje, temveč tudi povečuje njegovo moč (Rapoša Tajnšek, 1993, str. 140).

S pomočjo skupnostnega pristopa se socialno delo premika od funkcije nadzora družbe k funkciji vključevanja uporabnikov in spodbujanja sprememb. Ta pristop odstopa od univerzalnega zagotavljanja enakih storitev različnim skupinam ljudi, saj prepoznava posameznike kot subjekte, ki se soočajo z raznolikimi okoliščinami. Te okoliščine se odražajo v raznolikih potrebah posameznikov, ki se nenehno oblikujejo in se razlikujejo glede na njihovo specifično situacijo (Videmšek, 2013, str. 133-134).

Poudarek se premakne na načrtovanje skupnostnih odzivov, ki sledijo ideji ekološkega sistemskega pristopa. Ta pristop prepoznava tri ravni človekovega življenja: mikro, mezo in makro. Mikro raven obravnava posameznike in njihovo neposredno okolje, mezo raven zajema širše socialno okolje, lokalne skupnosti in organizacije, medtem ko makro raven zajema širši družbeni sistem, kot je na primer država (Gril in Šeme 2021, str. 206-208). Razumevanje specifičnih situacij, v katerih se posameznik znajde, je zato osredotočeno na analizo sociokulturnih tveganj na več ravneh, kar predstavlja temelj sistemskemu pristopu v socialnem delu.

Nesreče so nepričakovani dogodki, ki so del našega vsakdanjega življenja (Kus, 2010, str. 330). Vztrajajoče tveganje za nesreče ostaja, dokler smo prisotni na tem planetu (Gillespie in Danso, 2010, str. XI), pri čemer se njihove posledice odražajo na ravni skupnosti ter posameznikov in njihovih družin (Hay in Pascoe, 2021, str. 1535). V primeru nesreče nastopi moteče stanje, ki zahteva ukrepanje za njegovo odpravo, pri čemer se angažirajo vsi prizadeti deležniki. V takšnih situacijah postane organizacija ključnega pomena, pri čemer socialno delo in socialni delavci prevzemajo eno od vlog (Miloševič Arnold in Poštrak, 2003, str. 108-109).

Ob nesreči se običajno povečajo interakcije med socialnim delom in skupnostjo (Rapoša Tanjšek, 1993, str. 150). Poleg organizacijskih nalog imajo socialni delavci številne druge vloge, vključno

z izobraževanjem, blaženjem, komuniciranjem, pogajanjem, načrtovanjem, razvijanjem in upravljanjem (Miloševič Arnold in Poštrak, 2003, str. 108-109). S svojim strokovnim znanjem in z veščinami socialni delavci spodbujajo dialoge med ključnimi akterji v skupnosti, pri čemer posebno pozornost namenjajo marginaliziranim in včasih prezrtim skupinam ljudi. S tem prispevajo k večglasnemu diskurzu, ki omogoča distribucijo moči pri sprejemanju odločitev (Dominelli, 2024, str. 43).

1.2.3 Socialno delo kot preventiva

»... [V] socialnem delu izhajamo iz ekološko-sistemskega pristopa, ki omogoča proučevanje vzajemnega in večplastnega sovplivanja posameznika s socialnimi okolji, [...]« (Gril in Šeme, 2021, str. 206). Zakour (1996, str. 11) poudarja, da bi morali razširiti koncept okolja, če želimo, da socialno delo prispeva k izboljšanju blaginje ljudi tako, da naslavlja strategije obvladovanja globalnih nesreč. To vključuje vse ekosisteme posameznikovega življenja, pri čemer so veščine in znanja socialnega dela ključnega pomena, še posebej pri delu z ranljivimi uporabniki in s skupnostmi.

Silva (2007, str. 85-86) na primeru cunamija, ki je leta 2004 prizadel Šrilanko, ponazori pomen dolgoročnega pristopa k obravnavi izrednih razmer. Predstavi strategije, kot so izgradnja ustrezne infrastrukture in spremembe v zakonodaji za podporo temu, podpora razvoju dejavnosti, kot sta turizem in ribolov kot dodatna varovalka med sanacijo, ter razvoj programov za zagotavljanje zadostnih rezerv hrane s strani lokalnih vlad. Poleg tega poudari krepitev moči obstoječih organizacij, ki lahko s svojimi veščinami in z znanjem prispevajo k odzivu na izredne razmere, ter vzpostavitev izobraževalnih programov za ozaveščanje skupnosti.

Dominelli (2014, str. 338-344) je kasneje analizirala isti dogodek in v svojem članku poudarila pomembnost naslavljanja socioekonomskih dejavnikov s strani socialnega dela kot enega od načinov preventive. S konceptom zelenega socialnega dela je poudarila integracijo okoljskih vprašanj v pristop socialnega dela, ki se osredotoča na raziskovanje osnovnih vzrokov neenakomerne distribucije virov, ki še posebej prizadene marginalizirane skupine. V svojem delu avtorica prepoznava vlogo preventivnega socialnega dela pri:

- zagovorništvu za okoljsko pravičnost,

- opolnomočenju in mobilizaciji skupnosti,
- izobraževanju in ozaveščanju,
- razvoju in implementaciji trajnostnih politik.

1.2.4 Socialno delo kot koordinator in povezovalec organizacij med seboj ter s skupnostjo

Ena največjih ovir pri zagotavljanju ustrezne pomoči in storitev za ljudi je razdrobljenost teh storitev, ki ustvarja neenakomerno pokritost, zaradi česar mnogi, ki najbolj potrebujejo pomoč, ostanejo brez ustrezne podpore (Bunger, 2010).

Ob nastopu nesreče se pogosto pojavita slaba koordinacija in zmeda, kar lahko privede do t. i. sekundarne nesreče - stanja kaosa, ko odzivne službe ne delujejo učinkovito pri nudenju potrebne pomoči. Za učinkovito preprečevanje takšnih dogodkov so potrebni dobro usklajeno delovanje in sodelovanje med ponudniki pomoči in storitev, kar je ključno področje delovanja socialnega dela in ena od njegovih pomembnih vlog v času izrednih razmer (Zakour, 1996, str. 12). Podrobneje je to vlogo opredelila Zakour (b. d.) v svojem drugem delu, kjer pove, da je potrebno:

- graditi vezi med socialnimi delavci in skupnostjo, ki bodo omogočile usmerjanje storitev in pomoči tja, kjer je to potrebno,
- izobraževati skupnost o medsebojni pomoči, še posebej ob periodičnih dogodkih,
- razvijati komunikacijska omrežja med različnimi pomembnimi akterji v skupnostih,
- spodbujati ozaveščanje o virih in pripravljenosti na nesreče ter povezanih ukrepih.

1.2.5 Položaj socialnega dela v izrednih razmerah v Sloveniji

V Sloveniji se je socialno delo v izrednih razmerah razvijalo vzporedno z razvojem stroke socialnega dela, kljub temu pa ni formalno vključeno v sistem varstva pred naravnimi nesrečami (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 352).

V navezavi na zgornjo trditev so med pandemijo covida-19 socialne delavke omenile, da » ... stroka socialnega dela ni bila vključena v načrtovanje ukrepov in postopkov, ki so neposredno povezani z ljudmi, s katerimi se v socialnem delu najpogosteje srečujemo«. To je za seboj potegnilo tudi stisko v povezavi s pomanjkanjem podpore delovanju socialnega dela s strani ostalih organizacij

in institucij, pri čemer je bila za prihodnost izražena nujna potreba po koordinaciji ukrepov skupaj s stroko socialnega dela (Sobočan, 2021, str. 90-91).

Socialno delo je poznano kot prilagodljivo, inovativno in odvisno od konteksta situacije, v katero je postavljeno ali v kateri deluje. Tudi v času izrednih razmer mora slediti temeljnim vrednotam socialnega dela, ki so: (1) služenje uporabnikom s ciljem socialne krepitve posameznikov, družin in skupnosti; (2) zavezanost boju za socialno pravičnost; (3) spoštovanje dostojanstva in vrednosti posameznikov, s katerimi sodeluje; (4) spoštovanje pomena medčloveških odnosov; (5) spoštovanje integritete posameznika ter (6) kompetentno strokovno socialno delo (Gril in Šeme, 2021, str. 210). Vendar pa to ni samoumevno, saj je v članku Sobočan (2021, str. 91) opisala stisko nekaterih socialnih delavk prav zaradi tega, ker v času izrednih razmer, povzročenih s covidom-19, niso mogle spoštovati teh vrednot. Njihovo delo se je namreč razširilo na dodatne naloge, ki niso bile skladne z naštetimi vrednotami.

Socialno delo v družbi zaseda unikaten položaj, ki je položaj nudenja pomoči ljudem, ki jim grozi izključenost (Stritih, 1998, str. 168). S to mislijo socialno delo v jedru hrani poslanstvo, ki je skrb za socialno izključene, ranljive in marginalizirane osebe, skupine ter skupnosti (Gril in Šeme, 2021, str. 210). Ob slabi koordinaciji in slabem vključevanju socialnega dela v širšo sliko načrtovanja okrevanja in ukrepov so te osebe, skupine in skupnosti izpostavljene manj ustreznim in manj obsežnim oblikam pomoči (Sobočan, 2021, str. 91). Zato je pomembno, da so tudi centri za socialno delo skupaj z zaposlenimi vključeni v sisteme reševanja in zaščite že od začetka (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 353).

1.2.6 Center za socialno delo

Vloga strokovnjakov s področja socialnega dela v Sloveniji se izraža skozi delovanje ustanov, posvečenih socialnemu varstvu (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 352-354). Med njimi je pomemben Center za socialno delo (CSD), ki deluje kot ključna institucija na področju socialnega varstva (GOV.SI, 2024b). Po zakonu so CSD-ji pristojni za izvajanje socialno varstvenih storitev, opravljanje javnih pooblastil in nalog ter izvajanje socialnovarstvenih programov, ki so pomembni za lokalno skupnost ali nevladne organizacije (Zakon o varstvu, 2007).

Centri za socialno delo so organizirani kot javni socialni varstveni zavodi, katerih sedež, teritorialno pristojnost in enote z območno omejenim delovanjem določi Vlada Republike Slovenije z uredbo (Zakon o socialnem varstvu, 2007). Delujejo znotraj mreže, ki vključuje tudi Rdeči križ Slovenije, Karitas, nastanitvene centre, zavode, druge centre za socialno delo in organizacije s skupnim ciljem uresničevanja socialnovarstvene politike in zagotavljanja storitev na področju socialnega varstva (Ministrstvo za obrambo, 2020).

Po Uredbi o oblikovanju načrtov zaščite in reševanja (2012) so v obveznost oblikovanja načrtov zaščite in reševanja vključene vse izobraževalne, zdravstvene in socialne organizacije ter organizacije, ki opravljajo zdravstveno ali varstveno dejavnost za trideset ali več oseb. V skladu z Načrtom zaščite in reševanja ob poplavah Vlade Republike Slovenije (2019) mora Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ob nastopu nesreče navezati stik s temi organizacijami, saj jim v primeru nesreče nudijo podporo pri izvajanju nalog, ki jih določa načrt. Specifično za centre za socialno delo, ki so člani kategorije izobraževalnih, zdravstvenih in socialnih organizacij, je v Načrtu za zaščito in reševanje ob potresu Mestne občine Ljubljana, skladno s prej omenjeno Uredbo o oblikovanju načrtov zaščite in reševanja, določeno, da imajo vlogo nudenja psihološke in duhovne pomoči prizadetim in njihovim svojcem ter izvajanja finančne pomoči s sredstvi, ki jih dodatno zagotovi občina (Mestna občina Ljubljana, 2015).

Sicer pa so vloge centrov za socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč natančneje opredeljene v Načrtih dejavnosti in delovanja centrov za socialno delo v izrednih razmerah, ki jih oblikujejo posamezne enote interno.

2 PROBLEM

Avgusta 2023 so »Slovenijo prizadele najhujše poplave« (Brenčič, 2023b) do sedaj, ki so za seboj pustile opustošenje težko predstavljivega obsega. Ljudje so se v času poplav kot tudi po njih soočali z najrazličnejšimi materialnimi, duševnimi in finančnimi stiskami, ki so jih s svojim delovanjem naslovile različne vladne, nevladne in civilne organizacije. Ljudje so potrebovali pomoč in podporo na različnih nivojih in področjih, zato je bila podpora s strani omenjenih organizacij vedno dobrodošla, a včasih tudi pogrešana. Centri za socialno delo so bili eni od mnogih organizacij, ki so s svojo vlogo na terenu nudile pomoč in podporo tako med poplavami kot tudi po njih, vedar so se njihovi odzivi medseboj razlikovali tako, da so socialne delavke in drugi zaposleni v nekaterih primerih sami izrazili pobudo, da bi se podali na teren na prizadeta območja, kar je vodilo k vprašanju, zakaj niso bili vključeni v odziv na poplave avgusta 2023. V istem obdobju (avgusta 2023) je CSD Ljubljana Fakulteti za socialno delo (FSD) dali pobudo za izvedbo raziskave na območjih, ki jih pokrivata dve enoti centra (CSD Moste – Polje in CSD Šiška) in ki so jih precej prizadele poplave v avgustu 2023. Cilj CSD Ljubljana je bil predvsem ugotoviti, zakaj niso bili bolj vključeni v odziv v času poplav, pa tudi pridobiti ključne informacije za nadaljnje posege in ravnanje na poplavljenih območjih in informacije o mnenju ljudi o vlogi CSD-jev med pojavom poplav in po njem. V ta namen smo na FSD (zaposleni in študentje) izvedli raziskavo z naslovom Hitra ocena potreb in storitev na poplavljenih območjih (HOPS – poplave 2023), ki jih pokrivata CSD Moste-Polje in CSD Šiška. Ta je potekala na dveh terenih, in sicer v Sneberjah (teren 1) in v Medvodah, Tacnu, Vikrčah in Mednem (teren 2). Uporabili smo metodo hitre ocene potreb in storitev (HOPS), ki je zadostila ozkim časovnim okvirjem in namenu raziskave. 20. novembra 2023 smo se podali na teren, kjer smo v obliki intervjujev zbirali podatke do 15. decembra. Skupaj smo zbrali 57 zapisov intervjujev, čemur je sledilo obdobje obdelave podatkov z oblikovanjem ključnih ugotovitev in predlogov, ki smo jih predstavili CSD Ljubljana (Kodrič idr., 2024).

»Bolj kot poglobljenost podatkov je bila zaželena njihova relativna zanesljivost, predvsem pa to, da so bili pridobljeni hitro in da so na tej podlagi lahko načrtovali akcijske odzive v praksi« (Kodrič ird., 2024, str. 4). To in dejstvo, da se nam je med raziskovanjem pojavilo tudi vprašanje »kaj natančno je cilj naročnikovega predloga raziskave« (Kodrič idr., 2024, str. 7), pove, da je bila v ospredju primarne raziskave predvsem želja po hitrih odgovorih, zaradi česar sem se odločil, da se v okviru svoje diplomske naloge bolj podrobno poglobim v pridobljeno gradivo. Isto gradivo (moje

zapise intervjujev skupaj z zapisi kolegic) sem tako kot sekundarno gradivo uporabil za svoje nadaljnje raziskovanje, saj so me natančneje zanimale potrebe ljudi v omenjenih okoliščinah, odzivi nanje in vloga socialnih delavk ter s tem CSD-jev, katerih pristojnost zajema obravnavana območja. Napravil sem ponovno analizo celotnega gradiva pri tem pa sem si skušal odgovoriti na zastavljena raziskovalna vprašanja:

1. Kateri so bili odzivi in kdo se je odzval med poplavami?
2. Kateri so bili odzivi in kdo se je odzval po poplavah?
3. Kakšna je bila vloga centrov za socialno delo v poplavah avgusta 2023?
4. Kakšno mnenje imajo ljudje o prejeti pomoči s strani CSD-jev?
5. Katere potrebe povezane s poplavami so ostale neizpolnjene?

Moj namen je bil ugotoviti skladnost ali neskladnost terenskega dela CSD-ja v obdobju poplav avgusta 2023 z vlogo socialnega dela, kot jo predvideva teorija, hkrati pa tudi z zakonsko določenimi obveznostmi centrov. S tem sem želel ugotoviti, kje je prišlo do neskladij in kaj vse bi CSD na podlagi zakona lahko naredil v podobnih situacijah v prihodnje. Na podlagi natančnejše analize sem ponovno premislil o predlogih za boljše ukrepanje teh organizacij v prihodnjih izrednih razmerah.

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE

Sekundarno gradivo (57 dnevniških zapisov) je bilo pridobljeno v sklopu zgoraj omenjene raziskave, kjer smo uporabili metodo hitre ocene potreb in storitev ali HOPS. Metoda se osredotoča na pridobivanje hitrih in praktično uporabnih informacij o kompleksnih družbenih pojavih v relativno kratkem času (Flaker idr., 2019).

Pri moji raziskavi gre najprej za analizo sekundarnega gradiva. Johnston (2014) pove, da gre pri tem za ponovno uporabo podatkov, ki so bili zbrani za namen, različen od tega, s katerim bodo ti podatki ali gradivo ponovno analizirani. Ista avtorica omeni, da je taka raziskava hkrati empirična, saj zanjo veljajo enaki koraki evalvacije kot pri raziskavah s primarnim gradivom.

Raziskava je tudi kvalitativna, saj kot navaja Mesec (2009, str. 85), gre za analizo podatkov v obliki besednih zapisov, ki bodo kvalitativno analizirani.

3.2 TEME RAZISKOVANJA

- Potrebe ljudi na območjih Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče in Medno med poplavami avgusta 2023 in po njih.
- Odzivi na potreb na območjih Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče in Medno med poplavami avgusta 2023 in po njih.
- Vloga centrov za socialno delo na območjih Sneberje, Medvode, Tacen, Vikrče in Medno med poplavami avgusta 2023 in po njih.

3.3 MERSKI INSTRUMENT

V sklopu HOPS-a smo glede na metodo in namen, s katerim smo zbirali podatke, uporabili vodilo za intervju (Priloga 1). Vnaprej so bila zapisana glavna vprašanja, ki smo jih glede na potek intervjujev in odgovorov sogovornikov prilagajali po potrebi s ciljem zbiranja podrobne, predvsem pa doživete opise izkušenj (Mesec, 2009, str. 216-217).

V primeru moje raziskave merskega instrumenta nisem potreboval, saj sem naredil analizo že zbranega gradiva.

3.4 POPULACIJA IN VZOREC

Populacija raziskave, ki je vir mojega sekundarnega gradiva, so bili prebivalci območij Sneberje in Medvode, Tacen, Vikrče in Medno, ki so bili neposredno ali posredno prizadeti zaradi poplav avgusta 2023. Enote so bile krajevno omejene na omenjena območja, časovno pa na obdobje med 20. novembrom in 15. decembrom 2023, saj smo takrat na terenu zbirali podatke. Šlo je za neslučajnostni in priročni vzorec, saj smo intervjuje opravljali predvsem tam, kamor so nas napotile strokovne delavke CSD-jev, torej na vnaprej izbranih območjih.

V svoji raziskavi sem analiziral vse intervjuje omenjene raziskave, zato gre za popis celotne populacije, ki jo predstavljajo vsi zapisi, ustvarjeni na podlagi intervjujev med 20. novembrom in 15. decembrom 2023 v sklopu raziskave Hitra ocena potreb in storitev na poplavljenih območjih, ki jih pokrivata CSD Moste-Polje in CSD Šiška.

3.5 ZBIRANJE PODATKOV

Podatki, ki sem jih uporabil, so bili zbrani z metodo nestandardiziranega spraševanja prek neposrednih ustnih intervjujev oziroma pogovorov, pri čemer smo si pomagali z vnaprej pripravljenim vodilom za intervju, ki je služil kot podlaga zanj (Mesec, 2009, str. 205-217). Sogovorniki so bili pred začetkom intervjuja obveščeni o namenu zbiranja in načinu obdelave podatkov. Ker so bili ti lahko občutljive narave, smo vsakemu zagotovili anonimnost. Oboje smo tudi zapisali na soglasje, ki smo ga predložili v podpis po vsakem opravljenem intervjuju, kjer so intervjuvane osebe lahko soglašale s tem, da se informacije iz pogovora lahko uporabi za analizo raziskave Hitra ocena potreb in storitev po poplavah ter v raziskovalne namene, kar vključuje javne objave, v katerih respondenti ostajajo anonimni.

Za svojo raziskavo (sekundarno analizo gradiva HOPS – poplave 2023) sem podatke zbral kar iz skupne baze/oblaka (skupni One-Drive predal), kamor smo med raziskavo shranjevali zapise intervjujev. Ponovno poudarjam anonimnost, saj sem za obdelavo teh podatkov pridobil dovoljenje naročnikov pod pogojem, da varujem njihovo zasebno naravo.

3.6 OBDELAVA IN ANALIZA GRADIVA

Podatke v obliki sekundarnega gradiva sem obdeloval po kvalitativni metodi. Najprej sem dnevniške zapise iz skupnega predala v oblaku One-Drive združil in dodatno uredil, da so ustrezali potrebam moje analize. Temu je sledilo odprto kodiranje, kjer sem v besedilih najprej označil relevantne izjave, ki sem jim določil unikatne zaporedne oznake. Skupaj s temi oznakami sem jih po vrsti vnesel v tabelo, kjer sem jim določil temo, kasneje pa še pojem, kategorijo in nadkategorijo. Po končanem odprtem kodiranju sem se podal v osno kodiranje, kjer sem prikazal povezave med kategorijami in podkategorijami, ki sem jih identificiral v odprtem kodiranju. Dobljeno strukturo osnega kodiranja sem upošteval pri zapisu rezultatov (Mesec, 2021).

Osno sem kodiral na podlagi vprašanja »Kdo in kdaj je kaj delal?«, kjer sem identificiral akterje ter njihove dejavnosti na terenu v času med in po poplavah. Vsakemu akterju sem pripisal svojo kategorijo, razen nekaterim redko omenjenim, ki sem jih razvrstil v kategorijo »ostale organizacije in viri pomoči«. K kategorijam akterjev sem dodal še kategorijo neizpolnjenih potreb, kamor sem vnašal vse izjave, ki so narekovale na neizpolnjeno potrebo (tako, ki je ni naslovil nihče) posameznika, družine ali skupine ljudi. Enak sistem uporabim tudi pri navajanju rezultatov, kjer za posamezno kategorijo po enakem vrstnem redu kot v osnem kodiranju povzamem vsebino. Kategorije sem razvrstil po abecednem vrstnem redu.

4 REZULTATI

Center za socialno delo (CSD)

O prisotnosti centrov za socialno delo *med poplavami* ni govoril nihče, nasprotno pa to velja za čas *po poplavah*, ko večina respondentov na nek način omeni povezavo s CSD-ji. Kot osrednja vloga teh se izkaže zagotavljanje finančne podpore in s tem povezana obdelava ter izplačevanje izredne denarne socialne pomoči ob poplavah, ki je respondentom pripadala v zameno za izpolnjeno vlogo, ki so jo nekateri prejeli od socialnih delavk, ki so hodile po terenu prav s tem namenom (»Na terenu so bile socialne delavke, ki so prinesle vloge za izredno denarno pomoč« (TD-061223-6: 1)). V nekaterih primerih so respondenti poročali tudi o tem, da so jim socialne delavke, ki so bile prisotne na terenu, ponudile informacije o drugih vrstah pomoči, ki so na voljo (»Ni vedel, da bi mu lahko CSD financiral kurjavo oz. nakup drv prek izredne denarne socialne pomoči, za katero bo dal vlogo« (ŽI/MK-071223-2: 6)). V sklopu informiranja o možnosti izredne denarne socialne pomoči so nekateri poročali tudi o prejetih informacijah, povezanih z izpolnjevanjem vlog.

Večinoma je bilo izraženo zadovoljstvo nad delovanjem centrov za socialno delo, še posebej kadar so prejeli najvišji možni znesek, ki ga je predvidevala izredna socialna denarna pomoč ob poplavah (»Vlogo za izredno denarno pomoč je vložil in denar tudi dobil. Z zneskom je zadovoljen, saj je dobil maksimalni znesek« (TD/ŽI-041223-1: 1-2)). Kljub temu je bilo ponekod izraženo tudi nezadovoljstvo, ki ga beležim pri dveh respondentih. To se je pojavilo v povezavi z denarno pomočjo ob poplavah, kjer je ena respondentka poročala o težavah z razumljivostjo vlog (»Imela je težavo z razumevanjem navodil posameznih vlog, meni, da bi lahko bila navodila napisana bolj jasno« (TD/ŽI-041223-2: 1)), druga pa o nepravični razdelitvi sredstev med gospodinjstvi, kjer so za podobno ocenjeno škodo dobili več sredstev tam, kjer je bilo v gospodinjstvu več prijavljenih oseb (» ... s CSD-jem sta zadovoljna, a hkrati sta do njega kritična. Pravita, da se jima ne zdi pravično, da sta pomoč, ki sta jo sicer dobila zelo hitro in brez težav, prejela v tako majhnem obsegu, ker sta samo dva. Škoda je ista kot pri sosedih, a ker je tam več ljudi v hiši, so ti dobili več denarja, kar nima smisla« (ŽI-051223-3: 4)).

Družina in ostali bližnji

Pomoč družine in ostalih bližnjih se je izkazala za ključno pri obvladovanju posledic, še posebej v obdobju *po poplavah*. Večina respondentov je poročala o pomoči s strani družine, pri čemer so največjo vlogo igrali ožji družinski člani (sinovi, hčere, bratje, sestre, starši). Pomoč so ponudili tudi prijatelji. Skupaj je pomoč družine in bližnjih respondentom pomenila razbremenitev z opravili in s težavami, ki bi jih sicer reševali s pomočjo prostovoljcev in drugih ponudnikov storitev. Pri tem se je pokazala pomembna vloga socialne mreže pri soočanju s posledicami poplav (»Imela je svojo socialno mrežo pomoči, zato prostovoljcev ni koristila in jih je poslala naprej« (MK-301123-1: 1)).

Medtem ko je bilo največ pomoči neopredeljene, kar kaže na širok spekter različnih oblik pomoči, ki so jih nudili bližnji, se po številu izjav na drugem mestu znajde zagotavljanje nastanitve med poplavami. To se je izkazalo za pomembno *v času poplav*, kjer se je hkrati pokazala tudi vloga socialne mreže, ki je večini omogočila zatočišče pred poplavami ter s tem v nekaterih primerih večjo varnost (»Med poplavami je ostajal v stanovanju, otroka in ženo pa je evakuiral k prijatelju za vsak slučaj« (ŽI/MK-071223-3: 4)). To je ponekod omogočilo, da so sanacijska dela stekla hitreje. (»Naslednji dan so šli nazaj v Srbijo k sorodnikom, sin pa je organiziral prenovo stanovanja« (TD-071223-3: 1)). Prednosti pomoči s sanacijo so se pokazale že s hitrejšo vrnitvijo v običajno življenje (»V veliko podporo ji je sestra, ki se je z drugega konca Slovenije pripeljala v Sneberje in bo ostala tudo konca obnove« (TD-271123-2: 2)).

Če nastanitve niso ponudili, so pomagali pri njenem iskanju, kot o tem poroča ena oseba (»Sedaj z ženo živita v najemu, stanovanje jima je pomagala poiskati prijateljica, ki se ukvarja z nepremičninami« (MK-281123-3: 1)). Eni osebi so bližnji pomagali pri izpolnjevanju vlog za denarno pomoč (»Sin je vložil vloge za denarne pomoči, ona ni vedela nič o tem. Ne govori dobro slovensko« (TD-071223-3: 1)). To nakazuje na vlogo družine pri navigaciji skozi birokratske postopke po poplavah. Prav tako ena respondentka poroča o pomoči z iskanjem prostovoljcev (»Prijateljica je našla prostovoljce s Primorske na Facebook-u in jih poslala k njej« (MK-301123-2: 1)). Še en respondent je omenil, da so mu bližnji pomagali pri skladiščenju osebnih predmetov. Ta pomoč je bila pomembna za varovanje premoženja med procesom sanacije, kjer so sicer poročali tudi o dodatnih materialnih izgubah zaradi tatvin in domnevne malomarnosti nekaterih, ki so pomagali. (»Par je imel svoje stvari in posodo pri otrocih. Ponujeno so imeli tudi možnost

skladiščenja. Eni starejši gospe so vrnili vse zlomljeno, kar jo je čustveno prizadelo« (MK-271123-1: 1)).

Gasilci

Pozornost gasilcev je bila po poročilih respondentov *med poplavami* osredotočena predvsem na črpanje vode iz poplavljenih prostorov in evakuacijo, pri čemer nekateri poročajo, da je bila pomoč usmerjena najprej k tistim, ki so jih poplave bolj prizadele (»Gasilci so pomagali bolj prizadetim hišam, kjer je bilo potrebno črpati vodo iz kletnih prostorov itn.« (ŽI-051223-1: 3)).

Dva respondenta poročata o gasilcih v povezavi z obveščanjem o poplavah, kjer so ti nudili informacije, da bo prišlo do poplave, preden se je ta zgodila (»Gasilci so dali opozorilo dve uri prej« (TD-061223-2: 1)). Nekateri so poročali tudi o vrečah peska, ki so jih gasilci nameščali kot dodatno zaščito pred poplavami (»Gasilci so nosili vrečke s peskom, a to človeka le pomiri, ni pa dejansko v pomoč« (MK-271123-2: 1)).

Po poplavah je izčrpavanje vode skupaj z nekaterimi drugimi neopredeljenimi oblikami pomoči ostalo najpogostejše. Nekateri pa poročajo tudi o izposoji razvlažilcev (»Iz gasilnega doma so dobili razvlažilec« (TD-061223-2: 1)).

Karitas

O delovanju Karitasa *med poplavami* ne poroča nihče. *Po poplavah* ga je večina respondentov povezovala z nekakšno obliko finančne podpore, pri čemer so nekateri izpostavili, da se je ta na terenu pojavljal v kombinaciji z Rdečim križem (»Od Karitasa so dobili 2000 evrov pomoči, čeprav je papirje podpisal pri Rdečem križu (zapisano je, da si lahko med seboj drug drugemu izplačujejo)« (MK-271123-1: 1)). Medtem pa šest respondentov poroča še o drugih neopredeljenih oblikah pomoči in podpore, nekateri poročajo tudi o preskrbi z delovno silo (»Karitas zelo hvali. Priskrbeli so tudi delavce« (MK-271123-2: 1).) in preskrbi s hrano, čeprav ta ni bila prilagojena dietnim potrebam nekaterih posameznikov (»Karitas je dajal hrano. Ni mogla vzeti vse hrane, ker je na strogi dieti. Gospa si sama priskrbi hrano. Karitas zelo hvali« (MK-271123-2: 1)).

Mestna občina Ljubljana (MOL[2])

MOL je s svojim delovanjem *po poplavah* nudila pomoč predvsem v obliki popisovanja poplavne škode, na podlagi česar je nekaterim dodelila tudi finančna sredstva za popravilo nastale škode (»Občinsko pomoč bo prejela šele, ko bo imela končni znesek prenove« (TD-271123-2: 2)). Temu je sledila pomoč v obliki ponudbe izvajalcev sanacijskih del in izposoje razvlažilcev, s katerimi so nekateri respondenti sušili svoje prostore.

Neizpolnjene potrebe

Največ respondentov je izrazilo potrebo po bolj organiziranem in koordiniranem odzivu, pri čemer si je večina želela boljši sistem za opozarjanje med poplavami (»Ko je začelo poplavljati, je bil alarm sprožen šele, ko so bili do pasu v vodi« (TD-281123-1: 1).) ter bolje organiziran dostop do pomoči in podpore, ki se je izkazala za nekoordinirano, zmedeno in v nekaterih primerih nedostopno (»Prve tri dni ni bilo na terenu nobene pomoči« (TD-281123-1: 1), »Med strokovnjaki je bila zmešnjava v komunikaciji« (MK-271123-2: 1)). Težave so se pojavile tudi pri dostopu do informacij, kjer je izstopala predvsem potreba po dodatnih informacijah v povezavi z možnostmi finančne pomoči. Ljudje so potrebovali pomoč tudi pri izpolnjevanju vlog in urejanju ustreznih dokazil (»Imela je težavo z razumevanjem navodil posameznih vlog. Meni, da bi lahko bila navodila napisana bolj jasno. Zelo je bilo treba biti pozoren, kam vložiti prošnjo in kaj priložiti, ni vedela, ali je do katere pomoči upravičena ali ne« (TD/ŽI-041223-2: 1)). Pojavljali so se tudi dvomi o upravičenosti do sredstev, ki so nekatere odvračali od poskusov, da bi jih skušali pridobiti, nekateri pa zanje niso vedeli (»Ni vedel, da bi mu lahko CSD financiral kurjavo oz. nakup drv prek izredne denarne socialne pomoči, za katero bo vložil vlogo« (ŽI/MK-071223-2: 6)). V povezavi z zadnjim so nekateri izrazili potrebo po centraliziranih informacijskih kanalih, kamor bi se lahko obrnili po odgovore na vprašanja (»Želita si bolj urejene informacijske kanale, saj za nekaj zadev nista vedela do našega prihoda. Sedaj bosta informacije iskala na internetu in prek sina« (ŽI-061223-3: 8)).

Pojavila se je potreba po zdravstveni oskrbi in psihološki podpori (»Na območju ni bilo nobene zdravniške pomoči, nihče jih ni vprašal, ali potrebujejo pogovor« (ŽI/MK-071223-1: 4)). Nekateri

[2] Območja, ki jih pokriva Mestna občina Ljubljana: Sneberje, Tacen, Medno.

so poročali o bolečinah zaradi povečane količine fizične aktivnosti kot direktne posledice poplav, drugi pa so potrebovali pogovor zaradi stisk zaradi izgub (»Psihologa ni bilo, gospod je zdržal, gospa pa je bila žalostna zaradi vrta« (MK-051223-1: 1)). En respondent je v povezavi s psiho-socialno podporo izpostavil še potrebo po socialnih delavkah (»Potreba po socialnih delavkah v smislu pogovora, da te posluša in pomiri« (MK-271123-1: 1)).

Kljub finančni pomoči, ki je prihajala iz različnih virov, so se nekateri respondenti znašli v primanjkljaju, kjer bi potrebovali več finančnih sredstev, tudi za osnovne potrebščine, ki so jih izgubili v poplavah (»Gospa pove, da bi pomoč lahko bila boljša. Na začetku so dobili denar, a za obleke in šolske knjige zdaj nimajo denarja« (MK-291123-6: 1)).

Izražena je bila tudi potreba po medsosedski pomoči. Ponekod si sosedje niso priskočili na pomoč, kar kaže na oslabljene povezave v skupnosti (»Gospa pove, da tudi medsosedska pomoč ni več tako dobra kot včasih, saj so mlajše generacije drugačne« (MK-051223-2: 1)). Nekateri so potrebovali dodatno pomoč pri sanacijah, prostovoljsko pomoč, materialna sredstva, izvajalce sanacijskih storitev, dva pa sta opozorila na potrebo po zagovorništvu in skupnostni iniciativi, saj so se morali ponekod sami angažirati in si prizadevati za pomoč, še posebej, kadar je prihajalo do napak v komunikaciji (»Želita si več iniciative med sosedi in nekakšno koordinacijo skupnega glasu četrtne skupnosti (ŽI-061223-3: 8). »Komunala naj bi prišla k njim, a jih ni bilo. Prišlo je do neke napake v komunikaciji, sama jih je morala kontaktirati, da so prišli« (TD-071223-1: 1)).

Občina Medvode[3]

Tudi občina Medvode je *po poplavah* aktivno nudila svojo pomoč v obliki finančne podpore, kjer je prebivalcem izplačevala odškodnino za nastalo škodo. Eden od respondentov pa je občino povezal tudi z vlogo informatorja, ki je nudil različne informacije na terenu.

Ostale organizacije in viri pomoči

Le redki so poročali o pomoči, povezani s *civilno zaščito,* sicer je ta imela podobno vlogo kot gasilci, kadar je šlo za pomoč ob evakuaciji in distribuciji razvlažilcev (»Civilna zaščita je razdelila 5-litrske ventilatorje« (MK-271123-1: 1)).

[3] Območja, ki jih pokriva Občina Medvode: Medvode, Vikrče.

Dva respondenta sta povezala *policijo* z vlogo informiranja o poplavah, kjer je ta obvestila nekatere prebivalce, naj odpeljejo avtomobile na varno mesto, preden je poplavilo območje (»Policaji so opozorili, da naj bi prišla velika poplava in naj odmaknejo avtomobile, zato so jih odmaknili pravočasno« (ŽI-061223-2: 4)).

Več kot tretjina respondentov je poročala o finančni podpori v obliki odškodnin, ki so jih prejemali od *zavarovalnic* (»Denar sta dobila hitro od zavarovalnice, kar je zelo pomembno, saj je to začetni kapital« (MK-291123-2: 1)).

V enem primeru se je *Občina Škofja Loka* angažirala za pomoč pri iskanju in vključevanju otroka s posebnimi potrebami v šolski program.

Lokalne iniciative so se izkazale še posebej dobrodošlo, kadar je šlo za organizacijo ljudske kuhinje, ki jo je v celoti sponzoriral lokalni ponudnik (»Na parkirišču se je naredila ljudska kuhinja, gospod pove, da je bila hrana tam dobra. To je uredil Jurman. To je trajalo do sredine septembra, kar jim je veliko pomenilo. Niso imeli elektrike, štedilnika, funkcionalne kuhinje« (MK-271123-1: 1)). Ena oseba je poročala tudi o lokalnem aktivizmu, ki je nekaterim priskrbel dodatno preskrbo s hrano za obdobje dveh mesecev (»Tjaša Prošek, lokalna aktivistka, je zrihtala hrano za dva meseca. To je ona zagnala« (MK-271123-1: 1)). V sklopu nekaterih četrtnih skupnosti so se organizirali tako, da je bila določena oseba, ki je na terenu delila pomembne informacije in vloge za denarno pomoč (»Informacije jim je posredovala gospa, ki je prišla v sklopu četrtne skupnosti. Ta je nekaterim priskrbela tudi nekatere obrazce za pomoč s strani občine« (ŽI-061223-4: 4)). V enem primeru respondent poroča o kolektivnem pritisku na pristojne, ki so ga organizirali nekateri krajani (»Zdaj so naredili nasip, ker je bil pritisk krajanov, da se ga naredi« (MK-271123-2: 1)).

Ostali so poročali o pomoči s strani *delodajalcev*, ki so svojo solidarnost izkazovali s prilagajanjem urnikov dela ter s finančno in z materialno pomočjo (»Pomagalo jim je tudi podjetje, v katerem je mož zaposlen. Ko je potekala prenova, je delal zjutraj ali ponoči, da je lahko popoldan pomagal pri prenovi stanovanja« (TD-071223-2: 1)) in nekaterih drugih organizacij, ki so nudile predvsem finančno pomoč (»Elektro podjetje mu je znižalo račun za elektriko, znižali so mu tudi račun za vodo« (TD-051223-1: 1), »Dobili so tudi nekaj denarja od Radia 1« (TD-071223-2: 1)), »V Bauhausu so dobili 10 % popusta za vrata zaradi poplav, ker so lani tam kupili nova vrata« (MK-271123-1: 1)).

Prostovoljci

Večina respondentov je omenjala prostovoljsko pomoč. Največkrat ni bilo jasno, kaj točno so prostovoljci počeli. Najpogosteje sta bili omenjeni pomoč pri čiščenju in pomoč pri sanaciji, kjer so bili prostovoljci ponekod alternativa sicer plačljivim storitvam (»Ni dobil plačila od zavarovalnice za čiščenje hiše, saj so mu hišo počistili prostovoljci« (TD-281123-1: 1)). Dva respondenta sta poročala o psihološki podpori (»Prostovoljci so nudili moralno in fizično pomoč. To ju je držalo pokonci. Ker sta starejša, imata manj socialnih povezav. Prijatelji, ki so stari, ne morejo pomagati. Sedaj sta utrujena od vsega« (MK-291123-2: 1)). V enem primeru je bila zabeležena tudi pravna pomoč, kjer je posameznica, sicer odvetnica, nudila brezplačno pravno svetovanje, ki je bilo dobrodošlo pri zagovorništvu pred zavarovalnicami, s katerimi so nekateri respondenti imeli slabe izkušnje. Z njeno pomočjo je bil v tem primeru respondent upravičen do višje odškodnine. Nekateri respondenti so poročali tudi o direktni materialni in finančni pomoči.

Rdeči križ

Rdeči križ je bil najpogosteje omenjen v povezavi s hrano, ki jo je ljudem ponujal v obliki toplih obrokov ali t. i. suhih paketov, ki so vsebovali predvsem osnovna živila, kot so olje, sladkor, testenine itn. Med poplavami je nekaterim uničilo kuhinje, shrambe, vrtove in druge prostore ter vire, zato je bila organizacija dostavne službe, ki je delila tople obroke lokalnih ponudnikov (npr. gostišče Jurman) in omenjene pakete, zelo dobrodošla (»Koristila sta obroke Rdečega križa. Topli obroki so bili do sredine septembra« (MK-291123-2: 1), »Pohvalita tudi Rdeči Križ in Karitas. Prejemata hrano, ki jima pride prav (olje, sladkor, moka itn.)« (ŽI-051223-3: 5)).

Skoraj enako pogosto je bila omenjena tudi finančna podpora, kjer so respondenti poročali o prejetih nepovratnih sredstvih, ki jih je Rdeči križ delil skupaj s Karitasom (»Finančno pomoč sta prejela iz Rdečega Križa, Karitasa, ki so hodili skupaj v kampanji, kot pravita« (ŽI-061223-3: 4). (»Dobila je denarno pomoč od Karitasa in Rdečega križa, obe organizaciji sta bili prisotni na terenu« (TD-071223-1: 1)). Sredstva sta omenjeni organizaciji delili tudi v obliki vrednostnih bonov, pri čemer so prevladovali tisti za trgovine s ponudbo gradbene opreme, ki je ljudem prišla prav ob sanacijah, in trgovine z živilskim blagom (»Omenjala je bone za Hofer in Merkur, ki jih je dobila od Rdečega križa« (TD-281123-3: 1), »Od Rdečega križa še zdaj dobiva bone za hrano (Lidl, Mercator in tudi Merkur)« (TD-071223-1: 1)).

Nekateri respondenti so omenili tudi prvo pomoč, ki je bila organizirana v obliki obiskov zdravnikov na domu (»Rdeči križ je priskrbel zdravnika na terenu« (TD-281123-1: 1)). En respondent pove, da je od Rdečega križa dobil protibolečinske tablete, ko so popisovali potrebe po prvi pomoči (»Rdeči križ je samo zbiral podatke, kaj komu manjka in delili protibolečinske tablete« (MK-271123-1: 1)).

V enem primeru je Rdeči križ respondentki omogočil oddih na Debelem rtiču (»Z Rdečim križem je en teden počitnikovala na Debelem rtiču, kar ji je ogromno pomenilo« (TD-071223-3: 1)).

Sosedi

Medsosedska pomoč je bila ključna pri obvladovanju nekaterih posledic. Večina medsosedskega sodelovanja se je zgodila v obdobju *po poplavah*, kjer so respondenti izražali predvsem zadovoljstvo nad količino pomoči, ki so jo dobili od svojih sosedov. Kadar je medsosedska pomoč bila kolektivna, so se vanjo vključevali pretežno vsi, le nekaj je bilo izjem (»Organizirali so se s sosedi (TD-061223-4: 1), »Medsosedska pomoč je bila super. Vsi razen ene ženske so sodelovali, komunicirali in si pomagali« (MK-271123-1: 1), »Vsi v ulici so si pomagali, razen tisti, ki jim ni zalilo ničesar« (TD/ŽI-041223-5: 1)).

Prisotna je bila tudi med poplavami, kjer so nekateri poročali o medsosedski pomoči pri evakuaciji (»Sedaj ne more živeti v prostorih, saj so še vlažni in niso sanirani, zato živi pri sosedu, h kateremu se je tudi evakuiral« (ŽI/MK-071223-2: 4)).

Zveza prijateljev mladine (ZPM)

Kar nekaj respondentov je prejelo neko obliko pomoči s strani ZPM. Organizacija je *po poplavah* nudila finančno pomoč, ki so jo delili v obliki vrednostnih bonov (»Pomagala jim je tudi Zveza prijateljev mladine, ki jim je dala bon v vrednosti 500 EUR« (ŽI-071223-5: 5)). Sodelovali so tudi pri popisu škode, kjer so poročali o obiskih predsednice društva Anite Ogulin, ki je skupaj s cenilci obiskala nekatere respondente (»Prišla je tudi Anita Ogulin, ki je popisala, kaj so imeli poplavljeno« (TD-061223-4: 1)). Ponudili so tudi pomoč v obliki namestitve starih oseb v sobe in stanovanja v Šiški, o čemer je poročala ena oseba (»ZPM je starejšim ljudem omogočila umik v stanovanja oziroma sobe v Šiški, ta čas pa jim sanirajo in uredijo dom« (MK-271123-2: 1)).

5 RAZPRAVA

Pri raziskovanju me je zanimala problematika potreb prebivalcev na raziskovanih območjih med in po poplavah, odzivi nanje ter vloga centrov za socialno delo v tem kontekstu. Skladno s tem sem si postavil raziskovalna vprašanja, na katera bom odgovarjal v nadaljevanju.

Za čim bolj natančne odgovore bom v razpravi uporabil tudi terenske izsledke in zaznamke, ki so nastali v okviru raziskave HOPS – Poplave 2023, katere gradivo sedaj velja za osrednje gradivo te diplomske naloge. Med raziskovanjem so se nam pojavljala vprašanja, na katera sami nismo znali odgovoriti, zato smo o njih povprašali strokovne delavke, s katerimi smo bili v stiku. Tako terenski izsledki vključujejo kratka poročila socialnih delavk o njihovih izkušnjah s terenskim delom na raziskovanih območjih, čemur smo dodali tudi nekaj opažanj, za katera smo menili, da lahko pomagajo pri razumevanju situacije, ki jo raziskujemo (npr. CSD Šiška ima samo eno službeno vozilo).

Poplave avgusta 2023 so povzročile obsežno opustošenje, ki je ljudi prizadelo tako materialno kot emocionalno. Ljudje so se znašli v nepredvidljivih okoliščinah, ki nekatere še vedno pestijo, kar kažejo tudi intervjuji, opravljeni med sanacijskimi deli. Obseg poplav je povzročil vrsto novih potreb med prizadetim prebivalstvom, na katere so hitro odgovarjali številni ponudniki pomoči, tako formalno kot neformalno organizirani. Ob upoštevanju, da gre za najhujše poplave v zgodovini Slovenije (Brenčič, 2023b), je bil odziv obsežen in temeljit.

V nadaljevanju bom skušal odgovoriti na postavljena raziskovalna vprašanja, ki jih bom razdelil v tri dele. Prvi del se bo osredotočil na prvi dve vprašanji, drugi na naslednji dve, tretji pa na zadnje vprašanje.

1. **Kateri so bili odzivi in kdo se je odzval med poplavami?**

Po poročanju respondentov so med poplavami aktivno sodelovale gasilske enote, ki so nudile pomoč v obliki evakuacije prebivalcev, črpanja vode iz poplavljenih prostorov, obveščanja o prihajajočih poplavah ter nameščanja peščenih vreč. V tem času je bila prav tako prisotna civilna zaščita, ki je sodelovala pri evakuacijah.

Respondenti so omenili tudi prisotnost policije, ki je obveščala o poteku dogodkov med poplavami, ter pomembno vlogo medsosedske pomoči. Družina in ožji socialni krogi so igrali ključno vlogo pri zagotavljanju začasnih nastanitev za prebivalce, ki so bili primorani zapustiti poplavljene domove.

2. **Kateri so bili odzivi in kdo se je odzval po poplavah?**

Delo nekaterih organizacij in služb, ki so se odzvale v obdobju med poplavami, se je nadaljevalo tudi v obdobje po poplavah, ko je nastopil čas za ocenjevanje škode, čiščenje, sanacijo in druga dela. Gasilci so nadaljevali svoje delo z urejanjem poplavljenega področja (črpanje vode) in obvladovanjem posledic (izposoja razvlažilcev), Civilna zaščita je še naprej pomagala pomoči potrebnim. Pomen medsosedske skupnosti, družine in drugi socialnih povezav je prav tako ohranil svojo umeščenost v kontekst.

V popoplavnem obdobju so se omenjenim pridružile tudi druge nevladne in vladne organizacije ter prostovoljci. Med nevladnimi organizacijami so se izkazale Rdeči križ, Karitas in Zveza prijateljev mladine, ki so izrazile svojo podporo s finančnimi in materialnimi donacijami ter organiziranjem različnih storitev, kot so oskrba s hrano, zdravstvena pomoč, ocena škode, distribucija informacij in v nekaterih primerih namestitev občanov v stanovanja in prostore v Šiški. Aktivirale so se občine (Mestna občina Ljubljana, občini Medvode in Škofja Loka), ki so na širši ravni omogočale oceno škode, dostop do informacij in izplačilo odškodnin, izposojo opreme in nekatere druge vrste podpore. K temu lahko dodamo še individualne akcije nekaterih delodajalcev in delovanje lokalnih iniciativ. Odzvala sta se tudi centra za socialno delo Moste-Polje in Šiška. Njihovo vlogo podrobneje osvetlim v nadaljevanju.

- **Razprava o prvih dveh vprašanjih**

Iz podatkov je moč razbrati, da so se v času poplav na potrebe respondentov odzvale številne organizacije, med katerimi so v obdobju med poplavami prevladovale tiste, ki so formalno vključene v Državni načrt za zaščito in reševanje, ki za primere naravnih in drugih nesreč predvideva aktivacijo državih organov (Slovenska vojska, Uprava RS za zaščito in reševanje, policija itn.) in sil za zaščito, reševanje ter pomoč na državni ravni (Civilna zaščita, gasilske enote, enote in službe društev in drugih nevladnih organizacij itn.), s katerimi je ob nesreči vzpostavljen

sistem za izvajanje državnega načrta (Vlada Republike Slovenije, 2019). Tako so na primer na podlagi tega načrta, ki je bil aktiviran 4. avgusta 2023 (STA, 2023), gasilci in Civilna zaščita izpolnili svojo vlogo tehničnega reševanja ob poplavah, ki narekuje, da »…[r]eševanje ljudi, živali in materialnih dobrin iz vode, iskanje pogrešanih in črpanje vode iz zalitih in poplavljenih objektov opravljajo gasilske enote, tehnično-reševalne enote CZ ter ekipe za reševanje na vodi in iz vode« (Vlada Republike Slovenije, 2019). Tudi Karitas in Rdeči križ sta s svojo pomočjo na terenu izpolnila vlogo, ki je predvidena v istem dokumentu.

Svoje sile so aktivirale tudi občine, ki so po Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (2006, čl. 37) dolžne izvajati varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami na svojih območjih. V istem zakonu je v 1. členu opredeljena tudi njihova dolžnost organizacije varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Glede na Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (2012) tako občine pripravijo svoje načrte, po katerih se ravnajo v primerih naravnih in drugih nesreč, kar smo videli tudi v tokratnih poplavah. Ti načrti pa dalje urejajo odnose z ostalimi akterji, kot so prostovoljska društva, nevladne, vladne in humanitarne organizacije, podjetja itn. (Mestna občina Ljubljana, 2015).

Med poplavami se je izkazala za nepogrešljiv dejavnik solidarnost, saj so številni posamezniki in skupnosti stopili skupaj, da bi kolektivno naslovili situacijo. Prostovoljstvo, družinska pomoč in pomoč bližnjih ter medsosedska pomoč, so bile ključne oblike solidarnosti. Dragoš (2002) take odnose opredeli kot socialni kapital, katerega ideja je, da lahko neka skupnost skozi medsebojne vezi aktivira svoje vire in s tem blagodejno deluje na doseganje ciljev skupnosti, kar povečuje tudi verjetnost konkretne pomoči med posamezniki. Stopnja razvitosti socialnega kapitala določa, kako se bodo družba in posamezniki odzvali v določenih situacijah.

Raziskave kažejo, da urbanizacija zmanjšuje socialni kapital, medtem ko krepi avtonomijo posameznikov in sprejemanje pluralnosti življenjskih slogov. Nižji socialni kapital se odraža v nižji ravni zaupanja, recipročnosti in sodelovanja, kar negativno vpliva na socialna, civilnodružbena, politična in ekonomska področja. Nasprotno pa višji socialni kapital prinaša pozitivne učinke (Dragoš, 2002). Zanimivo bi bilo primerjati odzive ljudi v mestnih jedrih z odzivi tistih v okoliških območjih. Čeprav so nekateri pogrešali medsosedsko pomoč in prostovoljce, je večina bila z njimi zadovoljna. To bi lahko pripisali tudi relativni oddaljenosti od mestnega jedra, saj po Resoluciji o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (2023) raziskovana območja spadajo v širše mestno

območje, ki obdaja mestno središče Ljubljane. Stopnja urbanizacije v teh okoliških območjih ni enaka kot v mestnem središču, kar bi lahko pojasnilo višjo raven socialnega kapitala.

Ne glede na težko vidnost in merljivost socialnega kapitala, kar predstavlja izzive pri razumevanju in ocenjevanju njegovih učinkov (Dragoš, 2002), je v našem primeru prisotnost medsosedskih, meddružinskih, prijateljskih in drugih povezav v prizadetih okoljih omogočila samoaktivacijo in medsebojno pomoč, kar je blažilo posledice poplav in omogočilo hitrejše okrevanje.

3. **Kakšna je bila vloga centrov za socialno delo v poplavah avgusta 2023?**

Med poplavami prisotnost centrov za socialno delo ni bila opažena ali omenjena, kar pomeni, da se njihova aktivnost v tem obdobju ni izrazito pokazala ali pa ni bila prepoznana s strani respondentov. Vendar pa po poplavah večina respondentov na nek način omeni sodelovanje s centri za socialno delo, pri čemer se izkaže, da je njihova osrednja vloga zagotavljanje finančne podpore. Osrednja dejavnost CSD-jev po poplavah je bila obdelava in izplačevanje izredne denarne socialne pomoči. Respondenti so pomoč prejeli na podlagi izpolnjenih vlog, ki so jim bile pogosto dostavljene neposredno na teren s strani socialnih delavk. Strokovne delavke na terenu niso le delile vlog za izredno denarno pomoč, temveč tudi informirale prebivalce o drugih vrstah pomoči, ki so na voljo, vključno z možnostjo financiranja kurjave ali nakupa drvi preko izredne denarne socialne pomoči. Nekateri respondenti so poročali, da so prejeli tudi navodila in informacije, kako pravilno izpolniti vloge za različne oblike pomoči.

4. **Kakšno mnenje imajo ljudje o prejeti pomoči s strani CSD-jev?**

Večinoma je bilo izraženo zadovoljstvo nad delovanjem centrov za socialno delo, še posebej ko so prejemniki dobili največji možni znesek izredne socialne denarne pomoči ob poplavah. Kljub temu je bilo ponekod izraženo nezadovoljstvo. Dva respondenta sta poročala o težavah, eden zaradi nerazumljivih navodil za izpolnjevanje vlog, drugi pa zaradi nepravične razdelitve sredstev, ker so gospodinjstva z več prijavljenimi osebami prejela večjo pomoč za enako ocenjeno škodo kot gospodinjstva z manj prijavljenimi osebami.

- **Razprava vprašanjih 3 in 4**

Raziskovana območja bom za nadaljnjo analizo razdelil po občinah. Sneberje, Tacen in Vikrče spadajo pod krajevno pristojnost Mestne občine Ljubljana, Medvode in Medno pa pod krajevno pristojnost občine Medvode. Pomembno je pojasniti tudi, da kljub temu, da Medno in Medvode spadata pod občino Medvode, za socialnovarstvene storitve skrbi Center za socialno delo Ljubljana, enota Šiška. Ta enota je prav tako pristojna za Tacen in Vikrče. Sneberje pa spada pod pristojnost Centra za socialno delo Ljubljana, enota Moste-Polje (Uredba o določitvi centrov za socialno delo, njihovega sedeža in teritorialne pristojnosti ter določitvi enot centrov za socialno delo in njihovega območja delovanja, 2017).

Vloga centrov za socialno delo v izrednih razmerah je urejena s številnimi zakoni, predpisi, protokoli in načrti. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (2006) določa, da so država, občine in druge samoupravne lokalne skupnosti dolžne organizirati varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enoten in celovit državni sistem. Poseben poudarek je na pristojnostih posamezne občine, ki mora natančno načrtovati izvedbo teh sistemov na svojem območju z določanjem, organiziranjem in opremljanjem organov, enot in služb za zaščito, reševanjem in pomočjo. Občine to dosežejo z izdelavo ocen ogroženosti in načrtov zaščite in reševanja.

Načrti za zaščito in reševanje obeh občin (Ljubljana in Medvode) vključujejo centre za socialno delo med službe, ki so del sistema zaščite in reševanja (Občina Medvode, 2017a; Občina Medvode, 2017b; Občina Medvode, 2018; Mestna občina Ljubljana, 2015; Mestna občina Ljubljana, 1998). V teh načrtih so službam določene naloge, ki jih morajo izvesti v primeru nesreče ali izrednih razmer.

Načrti zaščite in reševanja Občine Medvode (2017a; 2017b; 2018) vedno vključujejo vloge centrov za socialno delo, pri čemer so specifično opredeljene tudi naloge enote Šiška, kot:

- spremljanje stanja in sprejemanje ukrepov na področju socialnega varstva na prizadetem območju, predvsem z zagotavljanjem usklajene aktivnosti na področju zagotavljanja ustreznih pogojev za bivanje v socialnovarstvenih zavodih,

- sodelovanje pri nastanitvi ogroženih skupin prebivalstva, predvsem oskrbovancev v socialnovarstvenih zavodih,

- nudenje pomoči pri sprejemu in namestitvi evakuiranih, pri čemer se CSD takoj vključi v koordinacijsko skupino (CSD, Karitas, RK, NVO), ki jo skliče in koordinira Občina Medvode,

- opravljanje drugih nalog iz svoje pristojnosti in

- izvajanje nudenja psihosocialne pomoči ogroženemu prebivalstvu.

Opazimo, da je vloga CSD-jev širša od zagotavljanja vlog za denarno socialno pomoč in informiranja posameznikov o njihovih možnostih v povezavi z njimi. Kljub temu da v gradivu, ki sem ga uporabil za analizo, nisem zasledil potrebe po namestitvi v kakršenkoli socialnovarstveni zavod, se je med respondenti pogosto pojavila potreba po namestitvi izven prizadetega območja. V povezavi s tem ni o pomoči s strani CSD-jev poročal nihče, čeprav bi to lahko bila vloga centra za socialno delo. Respondenti so poročali tudi o potrebi po psihološki podpori. Tudi v povezavi z njo o pomoči s strani CSD-jev ni poročal nihče, čeprav je v načrtih za zaščito in reševanje občine Medvode (2017a; 2017b; 2018) zapisano, da »… [o]bčina Medvode za prvo psihološko pomoč zaprosi CSD Ljubljana«. V istih načrtih je tudi zapisano, da se psihološka podpora organizira vnaprej, kjer organizirana ekipa strokovnjakov, ki jo imenuje Občina Medvode, pripravi zgibanke z informacijami o tem, kako si ljudje lahko pomagajo v stiskah in kje lahko dostopajo do strokovne pomoči, če jo potrebujejo. Te zgibanke bi se naj delile na terenu ob nesreči, vendar o tem ni poročal nihče. Kodrič idr. (2023) zapišejo, da sta »obe enoti CSD delovali na terenu kot informatorja za primer izredne denarne socialne pomoči, pri čemer so ob tem delili tudi vloge.«. To je bilo po poročanju respondentov dobrodošlo, a CSD s tem ni izkoristil svojega polnega potenciala, kot je ta prepoznan v načrtih zaščite in reševanja Občine Medvode.

Terenski zanzamki raziskave HOPS – poplave 2023 vsebujejo zapise o pojavu logističnih težav, ki so onemogočale prisotnost strokovnih delavk CSD na terenu, saj ima center na voljo le eno službeno vozilo. To vozilo je zelo obremenjeno, kar so med raziskavo potrdile strokovne delavke, ki so poročale o omejitvah zaradi njegove zasedenosti tudi v času poplav. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (2006, čl. 37.) v povezavi s tem pravi, da je »določanje, organiziranje in opremljanje organov, enot in služb Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč v občini« odgovorna občina.

S tem se odpirajo vprašanja o odgovornosti za aktivacijo, izvajanje in vpoklic služb. Glede na to, da CSD Šiška in zaposleni niso bili dobro vključeni v pomoč ob poplavah in glede na to, da verjetno ob polni vključitvi za tak obseg delovanja ne bi imeli na razpolago dovolj sredstev (npr. službenih vozil), bi to lahko pomenilo, da je morda prišlo do težav že na občinski ravni.

Podobno kot sem ugotovil za CSD Šiška, velja tudi za CSD Moste-Polje. Njegova vloga je bila predvsem v informiranju in deljenju vlog za izredno denarno socialno pomoč na terenu. Za razliko od načrtov Občine Medvode, načrti Mestne občine Ljubljana vloge CSD-jev ne opredeljujejo tako natančno in jo tako povezujejo le s psihološko pomočjo in zagotavljanjem finančne pomoči s sredstvi občine (Mestna občina Ljubljana, 1998). CSD Moste-Polje je sicer izplačeval pomoč prosilcem in tudi tu so respondenti izkazali zadovoljstvo, a tega ni počel s sredstvi občine, pač pa s sredstvi iz državnega proračuna (GOV.SI, 2024c). O psihološki pomoči s strani CSD tudi tukaj ni poročal nihče.

5. **Katere potrebe povezane s poplavami so ostale neizpolnjene?**

Neizpolnjene potrebe respondentov so vključevale predvsem potrebo po bolj organiziranem in koordiniranem odzivu na poplave z bolj učinkovitim sistemom opozarjanja, saj so alarmi začeli delovati prepozno. Prav tako je bila izražena potreba po bolje organiziranem dostopu do pomoči, ki je bila v prvih dneh po poročanju respondentov včasih nedostopna, poleg tega pa je med strokovnjaki vladala zmeda v komunikaciji. Kljub delovanju CSD-jev so ljudje imeli težave z dostopom do informacij o finančni pomoči in z izpolnjevanjem vlog ter pridobivanjem ustreznih dokazil. Nekateri niso vedeli, da so upravičeni do določenih sredstev, kar jih je odvračalo od poskusov, da bi jih pridobili. Potrebovali so centralizirane informacijske kanale za odgovore na vprašanja. Pojavila se je tudi potreba po zdravstveni in psihološki podpori, saj ta ni bila vsem dostopna. Prav tako so nekateri potrebovali finančno pomoč za osnovne potrebščine, ki so jih izgubili v poplavah. Poleg tega je bila izražena potreba po boljši medsosedski pomoči**,** ki je včasih ni bilo zaradi oslabljene povezanosti skupnosti. Nekateri so potrebovali dodatno prostovoljsko pomoč, materialna sredstva, izvajalce sanacijskih storitev ter zagovorništvo in skupnostno iniciativo, saj so se morali ponekod sami angažirati za pridobitev pomoči zaradi napak v komunikaciji.

- **Razprava o zadnjem vprašanju**

Najpogosteje je bila izražena potreba po izboljšanem, bolje usklajenem in organiziranem odzivu. Zakour (1996, str. 12) to opredeli kot pogosto posledico nesreč, ki lahko situacijo privede do sekundarne nesreče, kjer pomoč ni več učinkovito zagotovljena s strani reševalnih služb.

V teoriji lahko socialno delo naslovi to potrebo, saj je usklajevanje med ponudniki pomoči in storitev eno ključnih področij delovanja socialnega dela (Zakour, 1998, str. 12). V praksi pa opažam, da se socialno delo, ki deluje prek enot CSD-jev, sooča s sistemskimi ovirami, ki to zmožnost omejujejo (npr. odziv na poplave je bil smatran kot dodatno delo že tako obremenjenim strokovnim delavkam - zaznamki), kar je verjetno tudi razlog, da v primeru poplav socialno delo ni zavzelo te vloge. Enako velja za izpolnjevanje potrebe po organiziranem dostopu do pomoči in informacij o finančni podpori, izpolnjevanju vlog ter pridobivanju ustreznejših dokazil. S koordiniranim pristopom bi verjetno lahko zagotovili tudi boljšo razporeditev sredstev, s čimer bi dosegle tudi tiste, ki so poročali o potrebi po dodatni finančni pomoči za osnovne potrebščine.

Pojavile so se tudi potrebe po psihološki podpori, kar je skladno z ugotovitvami v »razpravi o zadnjih dveh vprašanjih«, kjer sem prišel do zaključka, da CSD-ji s svojim delovanjem to področje niso aktivno naslavljali, čeprav jim je ta naloga dodeljena v načrtih zaščite in reševanja Občine Medvode (2017a; 2017b; 2018) in Mestne občine Ljubljana (1998; 2015).

Potreba po večji medsosedski pomoči opozarja še na eno področje delovanja socialnega dela, ki ga Rapoša Tanjšek (1993) imenuje skupnostno socialno delo. V tem konceptu socialno delo posameznika vključuje v mrežo odnosov, s čimer postane del skupnosti. To mu zagotovi boljše življenje in poveča njegovo moč.

CSD-ji niso edini akterji, ki bi lahko izboljšali svoj odziv v primeru poplav. Potrebe, kot so na primer sanacija, zdravniška pomoč in boljši sistem opozarjanja na nevarnosti, (vsaj neposredno) ne spadajo pod pristojnosti centrov. Kljub temu pa lahko razmišljamo o zagovorništvu, kot ga omenjata Gril in Šeme (2021, str. 212), ko razpravljata o prispevkih socialnega dela k spremembam na mikro ravni, ki se lahko prenesejo tudi na sistemski nivo. To ponazorita na primeru razmer po bovškem potresu, o čemer več napišeta Škerjanc in Lamovš (2010, str. 357-358) v njunem delu, kjer se osredotočata na prispevke tabora prostovoljnega dela socialnih delavcev po potresu na Bovškem julija leta 2004. Tam je zagovorništvo vključevalo prizadevanja za hitrejšo dostavo

kontejnerjev in sodelovanje s patronažno službo, sanacijskimi službami, županom ter krajevno skupnostjo.

Čeprav je bilo pri avgustovskih poplavah prisotnih veliko akterjev z različnimi oblikami pomoči, so nekatere potrebe prizadetih ostale nenaslovljene. Kot sem to ugotovil tekom pisanja, Nekaterih CSD-ji in socialno delo ne morejo nasloviti, druge pa lahko, vendar se pri tem soočajo s sistemskimi ovirami, ki to zmožnost omejujejo in pustijo prostor le rutinskemu delu. Razlog za to je najverjetneje neusklajenost socialnega dela v sistemu varstva pred naravnimi nesrečami (Rode, Zidar, Lamovšek, Škerjanc in Urek, 2010, str. 352). Socialno delo je po svoji profesionalni dolžnosti namenjeno zagotavljanju boljših življenjskih pogojev. Socialne delavke imajo širok nabor veščin, ki jih lahko uporabijo v različnih situacijah, zato je njihova vključenost v humanitarne dejavnosti nujna (Dominelli, 2015).

6 POVZETEK UGOTOVITEV IN PREDLOGI

Ključne ugotovitve

1. Poplave avgusta 2023 so imele obsežne posledice, tako materialne kot emocionalne. Mnogi ljudje so se znašli v nepredvidljivih okoliščinah, ki so jih pestile še v času intervjujev.
2. Potrebe prizadetih prebivalcev med in po poplavah so bile raznolike in so zahtevale takojšnje ukrepanje. Med nujnimi potrebami so bili evakuacija, črpanje vode, ter zagotavljanje hrane in drugih življenskih potrebščin. Kasneje so potrebovali pomoč pri čiščenju in sanaciji, potrebovali so tudi psihosocialno podporo in finančno pomoč.
3. Na pomoč so se odzvali številne organizacije, tako državne inštitucije, humanitarne in nevladne organizacije kot prostovoljci. Med najpomembnejšimi akterji so bili gasilci, družina in bližnji, prostovoljci, sosedje, centri za socialno delo in občine ter organizacije, kot so Rdeči križ, Karitas in Zveza prijateljev mladine.
4. Neizpolnjene potrebe respondentov so vključevale bolj organiziran in koordiniran odziv na poplave, boljši sistem opozarjanja, lažji dostop do pomoči in informacij ter večjo psihološko podporo.
5. Centri za socialno delo so po poplavah igrali pomembno vlogo pri zagotavljanju finančne podpore prizadetim prebivalcem. Njihova osrednja dejavnost je bila obdelava in izplačevanje izredne denarne socialne pomoči, pri čemer so strokovne delavke obiskovale prebivalce neposredno na terenu in jim pomagale pri izpolnjevanju vlog.
6. Centri za socialno delo so se soočali s številnimi izzivi, vključno z omejitvami glede službenih vozil in obremenitvijo socialnih delavk. Njihova vloga pri zagotavljanju psihološke podpore in nastanitve ni bila v celoti izkoriščena, kar kaže na potrebo po boljši organizaciji in usklajevanju na občinski ravni.
7. Večina respondentov je izrazila zadovoljstvo nad delovanjem centrov za socialno delo, zlasti nad finančno podporo. Kljub temu so nekateri poročali o težavah, kot so nerazumljiva navodila za izpolnjevanje vlog in nepravična razdelitev sredstev.

Predlogi

1. Boljša in jasnejša umestitev odziva v izrednih razmerah v delovne naloge centrov za socialno delo Šiška in Moste-Polje, pri čemer ta ne bo predstavljala dodatnega bremena že tako obremenjenim strokovnim delavkam.
2. Boljša koordinacija zadolžitev centrov za socialno delo med zakonodajo, načrti, teorijo in prakso, saj se je izkazalo, da so strokovne delavke na terenu v večini le delile vloge za izredno denarno socialno pomoč in nudile informacije v zvezi s tem.
3. Na splošno predlagam oblikovanje iniciative in podlage za delo na skupnostni ravni, s poudarkom na trajnostnih praksah, kontinuirani pomoči in socialnem delu v skupnosti.
4. Večje posvečanje pozornosti psihosocialni podpori, saj delovanje centrov temu ni zadostilo, kar se je pokazalo v dejavnostih, ki jih je center izvajal, kot tudi v neizpolnjenih potrebah, o katerih so poročali respondenti.

7 UPORABLJENA LITERATURA

1. Alexander, D., E. (2000). *Confronting Catastrophe: New Perspectives on Natural Disasters*. New York.

2. Bauwens, J., & Naturale, A. (2017). The Role of Social Work in the Aftermath of Disasters and Traumatic Events. *Clinical Social Work Journal,* 45, 99-101. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://link.springer.com/article/10.1007/s10615-017-0623-8

3. Brenčič, M. (2023a). Kakšne vrste poplav poznamo? *Slovensko društvo za zaščito voda.* Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://sdzv-drustvo.si/novice/kaksne-vrste-poplav-poznamo/

4. Brenčič, M. (2023b). *To so bile največje poplave do sedaj: O vrednotenju poplav*. Pridobljeno 24. 5. 2024 s https://sdzv-drustvo.si/novice/to-so-bile-najvecje-poplave-do-sedaj/

5. Bunger, A. C. (2010). Defining Service Coordination: A Social Work Perspective. *Journal of Social Service Research*, 36(5), 385-401. Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/arti cles/PMC2992332/

6. Chiarenza, A., Fransworth, A., Mannion, P. D., Lunt, D. J., Valdes, P. J., Morgan, J. V., & Allison, P. A. (2020). Asteroid impact, not volcanism, caused the end-Cretaceous dinosaur. *National Academy of Sciences.* 117(29), 16707-16709 Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7382232/daja/

7. Dodds, S., & Nuehring, E. (1996). A Primer for Social Work Research on Disaster. *Journal of Social Service Research*, 22(1–2), 27-56. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1300/J079v22n01_03

8. Dominelli, L. (2014). Promoting environmental justice through green social work practice: A key challenge for practitioners and educators. *International Social Work*, 57(4), 338_345. Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/ 00208728145 24968

9. Dominelli, L. (2015). The opportunities and challenges of social work interventions in disaster situations. *International Social Work,* 58(5), 659-672. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/0020872815598353#bibliography

10. Dominelli, L. (2024). *Social Work Practice During Times of Disaster: A Transformative Green Social Work Model for Theory, Education and Practice in Disaster Interventions.* New York: Routledge

11. Dragoš, S. (2002). Socialni kapital: dragocena, nejasna in nevidna dobrina. *Socialno delo*, 41(2), 71-89. Pridobljeno 10. 6. 2024 s http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-AD3SDNVC/c815d4c9-99da-456a-bf77-0d64e6b2e1a8/PDF

12. Eshghi, K., & Larson, R. (2008). Disasters: Lessons from the past 105 years. *Disaster Prevention and Management An International Journal,* 17(1), 62-82. pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/200043894_Disasters_Lessons_from_the_past_105_years

13. Etymology dictionary. (b.d.). *Disaster (n.*). Pridobljeno 1. 5. s https://www.etymonline.com/word/disaster

14. Flaker, V., Ficko, K., Grebenc, V., Mali, J., Nagode, M. & Rafaelič, A. (2019). *Hitra ocena potreb in storitev.* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

15. European Commission. (b.d.). *EU Civil Protection mechanism.* Pridobljeno 25. 5. 2024 s https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civilprotection/eucivil-protection-mechanism_en

16. Gams, I. (2010). Varstvo pred naravnimi nesrečami – preventiva je boljša od kurative. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, P., Pagon (ur.), *Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja* (str. 211-217). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

17. ZRC SAZU. (b.d.). *Najpogostejše naravne nesreče v Sloveniji*. ZRC SAZU. Pridobljeno 30. 4. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sl/onn-najpogostejse

18. Gillespie, D. (2010). Vulnerability: The Central Concept of Disaster Curriculum. V D., Gillespie, K., Danso (ur.). *Disaster Concepts and Issues: A Guide for Social Work Education and Practice* (str. 3-15). Alexandria: Council on Social Work Education, Inc.

19. Gillespie, D., & Danso, K. (2010). *Disaster Concepts and Issues: A Guide for Social Work Education and Practice*. Council on Social Work Education, Inc. V D., Gillespie, K., Danso (ur.). *Disaster Concepts and Issues: A Guide for Social Work Education and Practice* (str. XI). Alexandria: Council on Social Work Education, Inc.

20. GOV.SI. (2024a). *Zakonodaja Uprave za zaščito in reševanje*. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-zascito-in-resevanje/zakonodaja/

21. GOV.SI. (2024b). *Centri za socialno delo*. https://www.gov.si/podrocja/socialna-varnost/centri-za-socialno-delo/

22. GOV.SI. (2024c). *Izplačila iz državnega proračuna za pomoč po poplavah in plazovih: Izredna denarna socialna pomoč*. Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.gov.si/drzavni-organi/vladne-sluzbe/sluzba-vlade-za-obnovo-po-poplavah-in-plazovih/izplacila-iz-drzavnega-proracuna-za-pomoc-po-poplavah-in-plazovih/izredna-denarna-socialna-pomoc/

23. Gril, A., & Šeme, M. (2021). Vloga socialnega dela v izrednih razmerah. *Socialno delo,* 60(3), 201-218. Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-T4HGHYEU/?pageSize=25&sortDir=DESC&sort=date&language=eng&flanguage=slv&query=%27rele%253dSocialno%2Bdelo%27

24. Hay, K., & Pascoe, K., M. (2021). Social Workers and Disaster Management: An Aotearoa New Zealand Perspective. *The British Journal of Social Work*, 51(2), 1531-1550. Pridobljeno 11. 5. 2024 s https://www.socialserviceworkforce.org/resources/social-workers-and-disaster-management-aotearoa-new-zealand-perspective

25. IDMC. (2023). *2023 Global Report on Internal Displacement*. Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2023/

26. IFRC. (2024). *What is a disaster?* Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.ifrc.org/our-work/disasters-climate-and-crises/what-disaster

27. Johnston, M. (2014). Secondary Data Analysis: A Method of Which the Time has Come. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 3(3), 619-626. Pridobljeno 24. 5. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/294718657_Secondary_Data_Analysis_A_Method_of_Which_the_Time_has_Come

28. Kodrič, M., Dobnik, T., Igrec, Ž., Pistotnik, S., Škrban, J., & Bohinc, M. (2024). *Hitra ocena potreb in storitev na poplavljenih območjih, ki jih pokrivata CSD Moste-Polje in CSD Šiška* (neobjavljeno). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo

29. Komac, B., Natek, K., & Zorn, M. (2008). *Geografski vidiki poplav v Sloveniji* [pdf]. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-49M9GF59/ef123b4f-9a59-4dad-bc81-1f49b317cc5b/PDF

30. Komac, B., & Zorn, M. (2007). Regionalni razvoj in naravne nesreče – preventiva ali odpravljanje posledic?. V J., Knez (ur.), *Regionalni razvoj* (str. 261-269). Pridobljeno 1. 5. https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-9TGHS8M4/ea9ade32-9c8c-498c-920d-a35276c84392/PDF

31. Komac, B., Zorn, M., & Ciglič, R. (2011). *Izobraževanje o naravnih nesrečah v Evropi* [pdf]. Pridobljeno 29. 4. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/338114585_Izobrazevanje_o_naravnih_nesrecah_v_Evropi

32. Kus, R. (2010). Pripravljenost javne uprave na delovanje ob nesreči. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, & P., Pagon (ur.), *Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja* (str. 325-333). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

33. Liu, T., Shi, P., & Fang, J. (2022). Spatiotemporal variation in global floods with different affected areas and the contribution of influencing factors to flood-induced mortality (1985–2019). *Natural Hazard*s, 111(3), 2601-2625. Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/357505189_Spatiotemporal_variation_in_global

_floods_with_different_affected_areas_and_the_contribution_of_influencing_factors_to_flood-induced_mortality_1985-2019

34. Lyu, Y., Zhang, H., & Carroll, J. M. (2023). Reconnecting An International Travel Network: The Personal Infrastructuring Work of International Travelers in A Multi-faced Crisis. *International Symposium of Chinese CHI*, 1, 1-23. Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/373451044_Reconnecting_An_International_TrTrav_Network_The_Personal_Infrastructuring_Work_of_International_Travelers_in_A_Multi-facet_Crisis

35. Mesec, B. (2009). Metodologija raziskovanja 1: Načrtovanje raziskave. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

36. Mesec, B. (2021). Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2: Kvalitativne raziskave. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

37. Mestna občina Ljubljana. (1998). *Načrt zaščite in reševanja ob poplavah*. Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cuvamo-svoje-mesto/zascita-resevanjeinpomoc/naatrti-zalatite-in-relevanja/

38. Mestna občina Ljubljana. (2015). *Načrt mestne občine Ljubljana za zaščito in reševanje ob potresu.* Pridobljeno 20.5. 2024 s https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cuvamo-svoje-mesto/zascita-resevanje-in-pomoc/naatrti-zalatite-in-relevanja/

39. Mikoš, M. (2010). Kako zmanjšati poplavne škode v Sloveniji. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, & P., Pagon (ur.), *Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja* (str. 255-263). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

40. Mileti, D. (1999). *Disasters by Design: A Reassessment of Natural Hazards in the United States* [pdf]. Pridobljeno 20. 4. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/293178738_Disasters_by_Design_A_Reassessment_of_Natural_Hazards_in_the_United_States

41. Miloševič Arnold, V., & Poštrak, M. (2003). *Uvod v socialno delo.* Ljubljana: Študentska založba

42. Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. (2020). *Načrt zaščite in reševanje ob potresu v zahodnoštajerski regiji*. Pridobljeno 10. 5. 2024 s https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Izpostava-Celje/nacrti-zir/Ob_potresu_v3_1.pdf

43. Nikku, B. R. (2015). Living through and responding to disasters: Multiple roles for Social Work. *Social work education*, 34(6), 601-606. Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/02615479.2015.1090942?needAccess=true

44. Občina Medvode. (2017a). *Načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči ali radiološki nesreči.* Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://medvode.eobcina.si/files/other/news/85/109584Načrt%20ZiR%20-%20jedrska%20nesreča%20ver.%201.pd

45. Občina Medvode. (2017b). *Načrt zaščite in reševanja ob potresu*. Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.medvode.si/DownloadFile?id=113485

46. Občina Medvode. (2018). *Načrt zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi.* Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.medvode.si/files/other/news/85/157601Načrt%20ZiR%20-%20%20NS%20ver.%201%2020.12.2018.pdf

47. Perry, R. W. (2018). Defining Disaster: An Evolving Concept. V H. Rodriguez, W. Donner & J. Trainor (ur.), *Handbook of Disaster Research.* Pridobljeno 29. 4. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/344132274_Defining_Disaster_An_Evolving_Concept

48. Rapoša-Tajnšek, P. (1993). Skupnostno socialno delo in skupnostna usmeritev v praksi socialnega dela v Sloveniji. *Socialno delo,* 32(5/6), 139-151. Pridobljeno 10. 5. 2024 s https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-LLWY28ZI

49. Raup, M. D., & Sepkoski, J. J. (1982). Mass Extinctions in the Marine Fossil Record. *American Association for the Advancement of Science.* Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.jstor.org/stable/1688151?saml_data

50. Resoluciji o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050. (2023). *Uradni list RS,* št. 72/2023

51. Rode, N., Zidar, R., Lamovšek, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2010). Socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, & P., Pagon (ur.), *Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja* (str. 349-357). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

52. Rogge, M. E. (2003). Children, poverty, and environmental degradation: Protecting current and future generations. *Social Development Issues*, 22, 46-52. Pridobljeno 20. 6. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/245126552_Children_poverty_and_environmental_degradation_Protecting_current_and_future_generations

53. Silva, D., M. (2007). Involuntary disaster relocation and its impact on children: a case study in Galle, Sri Lanka. *Procedia engineering,* 212(1), 190-197. Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/323350835_Involuntary_disaster_relocation_and_its_impact_on_children_a_case_study_in_Galle_Sri_Lanka

54. Sims, T., He, & M., Dominelli, L. (2021). Social Work Core Competencies in Disaster Management Practice: An integrative review. *Sage Journals,* 32(3), 310-321. Pridobljeno 10. 5. 2024 s https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/10497315211055427

55. Sobočan, A. M. (2021). Čas pandemije in izzivi socialnega dela v Sloveniji in po svetu. *Družboslovne razprave,* 37(96/67), 79-97. Pridobljeno 3. 5. 2024 s https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-9YOQ4T4Y/75e6ac51-fbad-4dcd-a8d3-5f95dfd7d937/PDF

56. Soliman, H. H., & Rogge, M. E. (2002). Ethical Considerations in Disaster Services: A Social Work Perspective. *Electronic Journal of Social Work*, 1(1), 1-23. Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.studocu.com/row/document/womens-university-in-africa/disaster-management/ethical-considerations-in-disaster-services-a-social-work-perspective/51544479

57. STA. (2023). *Z 31. avgustom preklicana aktivacija državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah*. STA. Pridobljeno 10. 6. s https://www.sta.si

58. Stritih, B. (1998). Na poti k avtonomiji socialnega dela kot stroke in znanosti. *Socialno delo,* 37(3/5), 159-168. Pridobljeno 3. 5. 2024 s https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-RXLTBQ9W/ada0dd3d-ccb8-4762-ac0a-113f5a0ce064/PDF

59. Susman, P., O'Keeffe, P., & Wisner, B. (1983). Global disasters: A radical interpretation. V K., Hewitt, (ur.). *Interpretations of Calamity from the viewpoint of human ecology* (str. 262_283). Pridobljeno s https://www.researchgate.net/publication/246514719_Interpretation_of

60. Swiss Re. (2022). *Annual Report*. Pridobljeno 29. 4. 2024 s https://www.swissre.com/dam/jcr:1d793484-9b96-4e54-91c309f8fc841bde/2023-05-sigma-01-english.pdf

61. Škerjanc, J., & Lamovšek, V. (2010). Socialno delo za pomoč prebivalcem po potresu na Bovškem leta 2004. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, & P., Pagon (ur.), Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja (str. 349-357). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

62. Tabari H. (2020). Climate change's impact on floods and extreme precipitation increases with water availability. *Scientific reports,* 10(1), 13768. Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32792563/

63. EM-DAT. (2023). *Entry Criteria.* Pridobljeno 25. 5. 2024 s https://doc.emdat.be/docs/protocols/entry-criteria/

64. Triglav Čekada, M., Oven, K., Karničnik, I., Dežman Kete, V., Mesner, N., & Radovan, D. (2010). Vloga geodetskih podatkov pri naravnih nesrečah. V M., Zorn, B., Komac, M., Pavšek, & P., Pagon (ur.), *Naravne nesreče 1: od razumevanja do upravljanja* (str. 157-169). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/Naravne-nesrece-01.pdf

65. UNDRR, CRED. (2020). *The human cost of disasters: an overview of the last 20 years (2000-2019).* Pridobljeno 2. 5. 2024 s https://www.undrr.org/publication/human-cost-disasters-overview-last-20-years-2000-2019

66. UNICEF. (2020). Disaster and Natural Hazards: How to Prepare, Respond and Recover. *Latin America and Caribbean Regional Office.* Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://www.unicef.org/easterncaribbean/media/3096/file/Disasters%20and%20Natural%20hazards.pdf

67. UNDRR. (b.d.a). *Disaster (definition)*. Pridobljeno 29. 4. 2024 s https://www.undrr.org/terminology/disaster

68. UNDRR. (b.d.b). *Vulnerability*. Prevention Web. Pridobljeno 3. 5. 2024 s https://www.preventionweb.net/understanding-disaster-risk/component-risk/vulnerability#

69. UNU-EHS. (2024). *5 reasons why disasters are not natural*. Pridoblejno 20. 6. 2024 s https://unu.edu/ehs/series/5-reasons-why-disasters-are-not-natural

70. Uredba o določitvi centrov za socialno delo, njihovega sedeža in teritorialne pristojnosti ter določitvi enot centrov za socialno delo in njihovega območja delovanja (2017). *Uradni list RS*, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17 in 54/17

71. Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja. (2012). *Uradni list RS,* št. 24/12, 78/16 in 26/19.

72. Videmšek, P. (2013). Vpliv družbenih gibanj na razvoj socialnega dela v Sloveniji. *Socialno delo*, 52(2/3), 129-138. Pridobljeno 10. 5. s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/VplivDruzbenih-2013-2-3.pdf/2019032617220698/

73. Vlada Republike Slovenije. (2019). *Državni načrt za zaščito in reševanje ob poplavah.* Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/URSZR/Datoteke/Drzavni-nacrti/dn_poplave_2019.pdf

74. Vlada Republike Slovenije. (2023). *Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2023-2027 (NZPO SI II)*. Pridobljeno 3. 5. 2024 s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Do

75. Waldman, R. (2018). *Natural and Human-Made Disasters.* Pridobljeno 20. 6. 2024 s https://www.cdc.gov/eis/field-epi-manual/chapters/natural-human-disasters.html#print

76. Zakon o socialnem varstvu (ZSV) (2007). *Uradni list RS*, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO, 196/21 – ZDOsk, 82/23 in 84/23 – ZDOsk-1

77. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN*).* (2006). *Uradni list RS*, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22

78. Zakon o vodah (ZV-1). (2002). *Uradni list RS*, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE

79. Zakour, M. (1996). Disaster Research in Social Work. V Steeter, C. in Murty, A., S (ur.), *Research on Social Work and Disasters* (str. 7-25). London: Routledge.

80. Zakour, M. (b.d.). *FEMA Training*. Emergency Management Institute. Pridobljeno 28. 4. 2024 s https://training.fema.gov

81. Zidar, R., Urek, M., Lamovšek, V., Rode, N., & Škerjanc, J. (2010). Natural and Other Disasters: A Social Work Perspective. V L., Kajfež-Bogataj, K., H., Muller, I., Svetlik, & N., Toš (ur.), *Modern RISC-Societies Towards a New Paradigm for Societal Evolution* (str. 275-301). Pridobljeno 1. 5. 2024 s https://www.fdv.uni-lj.si/docs/default-source/zalozba/risc-dokumenti-sjm.pdf?sfvrsn=2

82. Zwęgliński, T. (2020). The Use of Drones in Disaster Aerial Needs Reconnaissance and Damage Assessment – Three-Dimensional Modelling and Orthophoto Map Study. *Sustainability*. 12(15), 6080. Pridobljeno 10. 6. 2024 s https://www.mdpi.com/2071-1050/12/15/6080

8 PRILOGE

8.1 OSNO KODIRANJE

Kategorije:	Frekvenca:
1 Center za socialno delo	
1.1 Po poplavah	
1.1.1 Neopredeljena pomoč	1
1.1.2 Finančna podpora	
1.1.2.1 Informiranje o možnosti izredne denarne socialne pomoči	6
1.1.2.2 Izredna denarna socialna pomoč (za poplave)	33
1.1.2.3 Deljenje vlog za izredno denarno pomoč (za poplave)	8
1.2 Zadovoljstvo uporabnikov z delom Centra za socialno delo	
1.2.1 Izraženo nezadovoljstvo	2
1.2.2 Izraženo zadovoljstvo	11
2 Družina in ostali bližnji	
2.1 Časovno neopredeljeno	
2.1.1 Psihološka podpora	1
2.2 Med poplavami	
2.2.1 Informiranje o poplavah	1
2.2.2 Neopredeljena pomoč	3
2.2.3 Nastanitev med poplavami	10
2.3 po poplavah	
2.3.1 Pomoč pri vlogah za denarno pomoč	1
2.3.2 Pomoč pri iskanju prostovoljcev	1
2.3.3 Pomoč pri čiščenju/sanaciji	6
2.3.4 Darovanje sredstev/predmetov	1
2.3.5 Pomoč pri iskanju nastanitve	1
2.3.6 Skladiščenje osebnih predmetov	1
2.3.7 neopredeljena pomoč	30
3 Gasilci	
3.1 Med poplavami	
3.1.1 Črpanje vode	4
3.1.2 Obveščanje o poplavi	2
3.1.3 Preskrba z vrečami peska	1
3.1.4 Pomoč ob evakuaciji	3

3.1.5 Neopredeljena pomoč	4
3.2 Po poplavah	
3.2.1 Črpanje vode	4
3.2.2 Izposoja razvlažilnikov	2
3.2.3 Neopredeljena pomoč	4
4 Karitas	
4.1 Po poplavah	
4.1.1 Pošiljanje vlog za denarno pomoč (karitasovo in za rdeči križ)	1
4.1.2 Preskrba z delovno silo	1
4.1.3 Preskrba s hrano	1
4.1.4 Finančna podpora	17
4.1.5 Neopredeljeno	6
5 Mestna občina Ljubljana	
5.1 Po poplavah	
5.1.1 Neopredeljena pomoč	1
5.1.2 Popis škode	6
5.1.3 Finančna podpora	7
5.1.4 Podpora pri sanaciji	
5.1.4.1 Izposoja razvlažilcev	2
5.1.4.2 Ponudba izvajalcev sanacijskih storitev	4
6 Neizpolnjene potrebe	
6.1 Med poplavami	
6.1.1 Potreba po boljšem/koordiniranem odzivu	17
6.2 Po poplavah	
6.2.1 Potreba po mostu čez Savo	2
6.2.2 Potreba po kontinuirani pomoči	1
6.2.3 Potreba po prostovoljcih	2
6.2.4 Potreba po materialnih sredstvih	1
6.2.5 Potreba po zagovorništvu pred izvajalci in ponudniki pomoči	2
6.2.6 Potreba po informacijah o stanju okolja	3
6.2.7 Potreba po informacijah o finančni pomoči (dokazila, vloge)	8
6.2.8 Potreba po pomoči pri sanaciji	2
6.2.9 Potreba po informacijskih kanalih	4
6.2.10 Potreba po več izvajalcih sanacijskih dejavnosti	1
6.2.11 Potreba po socialnih delavkah za psiho-socialno podporo	1
6.2.12 Potreba po dodatni (neopredeljeni) pomoči	1
6.2.13 Potreba po finančnih sredstvih	7

6.2.14 Potreba po medsosedski pomoči	5
6.2.15 Potreba po zdravstveni oskrbi	4
6.2.16 Potrebe po sanaciji	4
6.2.17 Potreba po psihološki podpori	7
7 Občina Medvode	
7.1 Po poplavah	
7.1.1 Popis škode	2
7.1.2 Nudenje informacij/pomoči v povezavi z izpolnjevanjem vlog in dostopom do sredstev (tudi IDSP)	1
7.1.3 Izposoja razvlažilcev	2
7.1.4 Finančna podpora (odškodnine)	8
7.1.5 Neopredeljena pomoč	2
8 Ostale organizacije in viri pomoči	
8.1 Civilna zaščita	
8.1.1 Med poplavami	
8.1.1.1 Pomoč ob evakuaciji	1
8.1.1.2 Neopredeljena pomoč	1
8.1.2 Po poplavah	
8.1.2.1 Deljenje razvlažilcev	1
8.1.2.2 Neopredeljena pomoč	1
8.2 Policija	
8.2.1 Obveščanje o poplavah	2
8.3 Zavarovalnice	
8.3.1 Po poplavah	
8.3.1.1 Finančna podpora (odškodnine)	17
8.4 Občina Škofja Loka	
8.4.1 Pomoč pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami	1
8.5 Krajevna skupnost Medvode	1
8.6 Snaga	
8.6.1 Odvoz smeti	1
8.7 Pomoč s strani delodajalcev	
8.7.1 Prilagoditev urnika dela	1
8.7.2 Nakup razvlažilca	1
8.7.3 Finančna podpora	1
8.8 Druga državna pomoč	1
8.9.1 Izgradnja nasipa (Sneberje)	1
8.9.2 Finančna podpora	4

8.9 Bauhaus	
8.9.1 Finančna podpora (10% popust ob nakupu zaradi poplav)	1
8.10 Lokalne iniciative	
8.10.1 Informiranje in deljenje vlog	1
8.10.2 Neopredeljena pomoč	2
8.10.3 Preskrba s hrano	3
8.10.4 Kolektivni pritisk za izgradnjo nasipa	1
8.11 Ponudniki električne energije	
8.11.1 Delna oprostitev dolga	4
8.12 Radio 1	
8.12.1 Finančna podpora	3
9 Prostovoljci	
9.1 Po poplavah	
9.1.1 Finančna pomoč	1
9.1.2 Pravna pomoč	1
9.1.3 Materialna pomoč	2
9.1.4 Psihološka podpora	2
9.1.5 Pomoč pri čiščenju/sanaciji	6
9.1.6 Neopredeljena pomoč	20
10 Rdeči križ	
10.1 Po poplavah	
10.1.1 Skladiščenje	1
10.1.2 Oddih na Debelem rtiču	1
10.1.3 Neopredeljena pomoč	7
10.1.4 Nudenje prve pomoči	1
10.1.4.1 Organiziran obisk zdravnice	2
10.1.4.2 Deljenje protibolečinskih tablet	1
10.1.4.3 Zbiranje podatkov o potrebah prebivalcev po prvi pomoči	1
10.1.5 Preskrba s čistilnimi sredstvi	1
10.1.6 Finančna podpora	8
10.1.6.1 Pošiljanje vlog za denarno pomoč (Karitasovo in za rdeči križ)	1
10.1.6.2 Vrednostni boni	5
10.1.7 Preskrba s hrano	9
10.1.7.1 Boni za hrano	1
11 Sosedi	
11.1 Časovno neopredeljeno	

11.1.1 Neopredeljena pomoč	1
11.2 Med poplavami	
11.2.1 Neopredeljena pomoč	3
11.2.2 Pomoč pri evakuaciji	2
11.3 Po poplavah	
11.3.1 Izposoja orodja in opreme	1
11.3.2 Neopredeljena pomoč	11
12 Zveza prijateljev mladine (ZPM)	
12.1 Po poplavah	
12.1.1 Deljenje vrednostnih bonov	2
12.1.2 Nastanitev starejših v sobe/stanovanja	1
12.1.3 Neopredeljena pomoč	5
12.1.4 Popis škode	2
12.1.5 Finančna podpora	1
Skupaj:	**424**

8.2 SEZNAM INTERVJUJEV

Koda:	
1. MK-051223-1	11
2. MK-051223-2	6
3. MK-051223-3	8
4. MK-071223-4	5
5. MK-071223-5	9
6. MK-271123-1	32
7. MK-271123-2	24
8. MK-281123-1	3
9. MK-281123-2	6
10. MK-281123-3	3
11. MK-281123-4	7
12. MK-291123-1	4
13. MK-291123-2	11
14. MK-291123-3	3
15. MK-291123-4	6
16. MK-291123-5	5
17. MK-291123-6	4
18. MK-301123-1	3

19. MK-301123-2	4
20. MK-301123-3	6
21. TD-051223-1	9
22. TD-051223-2	8
23. TD-051223-3	5
24. TD-061223-1	2
25. TD-061223-2	4
26. TD-061223-3	9
27. TD-061223-4	10
28. TD-061223-5	11
29. TD-061223-6	9
30. TD-071223-1	11
31. TD-071223-2	8
32. TD-071223-3	10
33. TD-271123-2	6
34. TD-271123-3	7
35. TD-281123-1	10
36. TD-281123-2	5
37. TD-281123-3	4
38. TD-281123-4	5
39. ŽI-041223-1	10
40. TD/ŽI-041223-2	9
41. TD/ŽI-041223-3	8
42. TD/ŽI-041223-4	8
43. TD/ŽI-041223-5	6
44. TD/ŽI-041223-6	4
45. ŽI-051223-1	2
46. ŽI-051223-2	9
47. ŽI-051223-3	7
48. ŽI-061223-1	10
49. ŽI-061223-2	3
50. ŽI-061223-3	11
51. ŽI-061223-4	6
52. ŽI-061223-5	9
53. ŽI/MK-071223-1	11
54. ŽI/MK-071223-2	7
55. ŽI/MK-071223-3	2

56. ŽI-071223-4	3
57. ŽI-071223-5	6
Skupaj:	**424**

8.3 VODILO ZA INTERVJU RAZISKAVE HOPS – POPLAVE 2023

1. Uvodno vprašanje:

Kako ste doživeli poplave avgusta 2023 in kako so vplivale na vaše življenje?

2. Potrebe med poplavami:

Kaj so bile vaše osnovne potrebe med samimi poplavami?

Kako ste zadovoljevali te potrebe med izrednimi razmerami?

3. Potrebe po poplavah:

Kakšne potrebe ste imeli po koncu poplav in kako ste se spopadali z njimi?

4. Odzivi na potrebe med poplavami:

Kateri so bili odzivi organizacij in institucij na vaše potrebe med poplavami?

5. Odzivi na potrebe po poplavah:

Kako so se različne organizacije odzvale na vaše potrebe po koncu poplav?

6. Vloga Centrov za socialno delo:

Kakšno vlogo ste pričakovali od Centrov za socialno delo med poplavami?

Kako ocenjujete vlogo Centrov za socialno delo med in po poplavah avgusta 2023?

7. Mnenje o prejeti pomoči:

Kakšno je vaše mnenje o pomoči, ki ste jo prejeli s strani Centrov za socialno delo?

8. Zaključek:

Ali obstajajo kakršne koli dodatne informacije, ki bi jih želeli deliti v zvezi s poplavami avgusta 2023 in vlogo Centrov za socialno delo?

8.4 TERENSKI IZSLEDKI IN ZAZNAMKI RAZISKAVE HOPS – POPLAVE 2023

CSD Moste-Polje: .

– Strokovne delavke so se same angažirale za obisk terena po poplavah.

– Obiski so potekali vzporedno z rednimi obveznostmi socialnih delavk, zato je terensko delo predstavljalo dodatek k običajnim nalogam.

– Na teren so hodile tudi strokovne delavke iz PSP, da bi lahko pomagale v primeru specifičnih stisk ali težav.

– Na teren se je poleg strokovnih delavk odpravila tudi pomočnica direktorja in strokovna delavka iz prve socialne pomoči, ki bi posredovala, če bi se pojavile specifične stiske in težave.

– Povedo, da so ljudem predale kontaktne številke za morebitna vprašanja ali dileme, ki bi se pojavile pozneje.

CSD Šiška:

– Center operira z enim službenim vozilom, ki je večinoma zasedeno. Nekatere strokovne delavke izvajajo terensko delo s pomočjo javnega prevoza.

– Strokovne delavke poročajo o težavah med poplavami, saj službeno vozilo ni bilo zmeraj dostopno, kar je vplivalo na potek terenskega dela.

– Terensko delo je strokovnim delavkam predstavljalo dodatno breme, saj je bilo le dodatek k običajnim nalogam in zadolžitvam.

8.5 SOGLASJE (OBRAZEC)

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

CENTER ZA SOCIALNO DELO
LJUBLJANA

Soglasje za izvedbo intervjuja v raziskavi
»Hitra ocena potreb in storitev po poplavah«

Spodaj podpisan/-a soglašam, da sem vključen/-a v raziskavo z naslovom »*Hitra ocena potreb in storitev po poplavah*«. To pomeni, da se z mano opravi pogovor (v enem ali več delih), informacije pa se hranijo anonimno, torej tako, da me v zapisu rezultatov raziskave ne bo mogoče prepoznati.

Strinjam se, da se pogovor uporabi za analizo, ki bo nastala na podlagi raziskave »Hitra ocena potreb in storitev po poplavah«: DA / NE
Strinjam se, da se informacije iz pogovora uporabijo v raziskovalne namene, kar vključuje javne objave raziskave, v katerih ostajam anonimen: DA / NE

Seznanjen/-a sem z namenom pogovora, njegovo tematiko in osnovnimi informacijami o raziskavi, katere del bo ta pogovor.

Seznanjen/-a sem tudi s tem, da lahko kadarkoli pridobim dodatne informacije o raziskavi, tako da se obrnem na osebe, ki so navedene prilogi (zahvala), ki sem jo prejel/-a.

Datum: ..... Podpis:
.....